D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1965 METAI, VASARIO MĖNESIO 20 D. / FEBRUARY 20, 1965 / PART TWO NR. 43 (8)

Jėzuitų auklėti sukilėliai

Žemaitkiemėnų "buntas" prieš rusus

Žemaitkiemis yra mažas miestelis ir nemaža parapija. Seniau jai priklausė ištisa sritis, siekusi Balninkų, Kurklių, Vidiškio, Liduokių, Želvos. Nei viena šių vietovių tada neturėjo bažnyčios nei kunigo.

Šia sritim pirmasis susirūpino vysk. Valerijonas Protasevičius. Jisai, vos gavęs jėzuitų Vilniui, pasirūpino keletą jų atsiųsti Žemaitkiemin — centrinėn šios srities vietovėn. Jėzuitai, Tėvo Albino dėka, 1568 m. pastatė čia pirmąją medinę bažnyčią.

Ryšys su žemaičiais

Žemaitkiemio vardas greičiausiai atsirado ne su jėzuitais. "Žemait(iškas) kiemas" turėjo būti jau prieš tai. Jėzuitai jį tik išgarsino, kaip matysime toliau. Šio vardo ryšys su žemaičiais vis dėlto galėjo būti dar iš Vytauto laikų. Dėl to kai manęs kartais klausia, ar nesu žemaitis, atsakau: iš Žemaitkiemio! Turiu galvoj ne tik tą spėjamą ryšį, bet ir kitus faktus.

Ganydami žemaitkiemėnus, jėzuitai rankiojo įvairią etnografinę medžiagą, liečiančią pagonybės liekanas, ją užrašinėjo ir siuntinėjo į savo centrą Romoje. Iš tos medžiagos vėliau lenkų istorikai sukūrė įdomią istoriją. Jie visą Žemaitkiemio "pagonybę" priskyrė žemaičiams. Žemaičių šlovė dėl to kentė ilgoką laiką, kol žemaitis Z. Ivinskis neseniai tą "gėdą" nuplovė, grąžindamas aną pagonybę vėl žemaitkiemėnams.

Žemaitkiemis įsipynė į žemaičių garsą ypač 19 a. pabaigoj. Žemaičiai atkakliai gynė savąsias bažnyčias prieš caro rusus Tytuvėnuose, Kęstaičiuose, Šiluvoj, Kelmėj, o ypač Kražiuose — kitados garsiame jėzuitų židinyje. Aukštaičiuose tokia stipri atspara tepasireiškė Žemaitkiemyje. Nedaug tetrūko, kad šis "žemaičių kiemas" būtų tapęs pirmaisiais Kražiais. Bet rusų policija ir kazokai nedrįso su žemaitkiemėnais eiti į atvirą kovą, kaip rašė 1893 balandžio 15 "Žemaičių ir Lietuvos Apžvalga". Pačios Kražių skerdynės įvyko tik po gero pusmečio, bet jos prašoko visus buvusius "buntus". Kražiai pasidarė ryškiausias simbolis visų kovų prieš rusus. Bet, grįžtant atgal, o

STASYS YLA

ypač žvelgiant plačiau mūsų kultūros bei kovų istorijon, darosi įdomi ir vienos parapijos heroika.

Ką sužinome iš "Apžvalgos"?

Šį Žemaitkiemio įvykį "Apžvalga" taip pristato. "Pernai (1892) sudegė čionai bažnyčia. Žmonės, neturėdami kur melstis, kuoveikiausiai sau padirbo

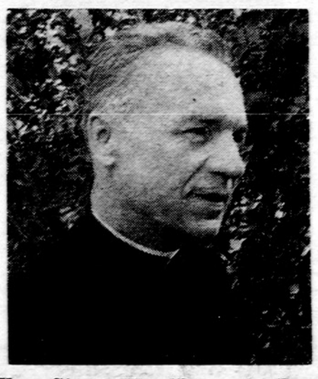

Kun. Stasys Yla, šiuo metu ilgesniam laikui išvykęs Romon rinkti medžiagos jo rašomai studijai apie Šiluvą, kuri bus išleista ryšium su lietuvių paminkline koplyčia Washingtone.

mažą šopą (namelį iš lentų), žinoma, be policijos pavelijimo. Apie tai išgirdo vietinis "pristovas", kurs atvažiavęs ir apžiūrėjęs, viską pranešė gubernatoriui (Kaune, Y.); tasai, žinoma, kuoveikiausiai tą visą pristatė general-gubernatoriui p. Kochanovui, kuris tebebuvo dar Vilniuje. Ponas Kochanovas tuojau prisiuntė savo valdininkus ištirti: kas statė tą šopą, kas davė medžiagą, kas liepė statyti? Tardymui užtrukus parvažiavo į Vilnių pons Oževskis (naujas general-gubernatorius, Y.), tasai buvęs žandarų "tėvas", ir jau visi galvojo, kad tas dalykas pasibaigs nieku. Bet neseniai p. Oževskis paskelbė tokią rezoliuciją: parapijos kleboną kun. Gulbiną išsiųsti į Vologdos guberniją septynių metų atgailai; kun. Stapulionį iš Poželvos (tos parapijos filija), kad jis pardavė tai šopai statyti lentas, nubausti 300 rublių ir keletą ūkininkų, kurie padėjo tą šopą statyti, keletai mėnesių įkišti į cypę. Tai matote, p. Oževskis padarė pirmą "linksmybę" visiems "oberusiteliams".

"Kaip girdėti, po to įvykio Jo Malonybė Šviesusis Vyskupas nuvažiavęs į Vilnių pas p. Oževskį ir būk išmeldęs, kad kun. Gulbinui bausmę sutrumpintų bent trim metam ir būk p. Oževskis su tuo sutikęs. Kunigą Gulbiną žandarai išvežė į Kalugą, tik nežinia, ar trim ar keturiem metam. Taipogi dar užmiršau pasakyti, kad p. Oževskis liepė policijai sugriauti ir sudeginti aną šopą. Bet žmonės, apie tai išgirdę ir daugybėje susirinkę, laukė tik policijos, o būtų policininkams į kailį tiek davę, kiek jiems būtų įtilpę. Bet policija, regėdama, kad iš to gali išeiti "buntas", nesiryžo šopos liesti".

"Apžvalgos" korespondentas prisimena Poželvą, kuri vėliau ir nūnai vadinama Želva. Ši filija kitados priklausė Žemaitkiemio jėzuitų parapijai. Tie patys jėzuitai čia 1775 buvo pastatę ir medinę bažnyčią. Kas su ja atsitiko, ar sudegė ar tik pradėjo irti, bet kun. Antanas Stepulionis ėmėsi statyti naują. Laikinai pamaldas laikė pasistatytoj "šopoj", o kai 1892 baigė bažnyčią, "šopa" buvo sugriauta ir sukrauta šventoriuje. Ją žemaitkiemėnai atpirko ir parsigabeno pas save Visa tai buvo padaryta skubiai ir slapta.

Pirmiausia bandyta gauti lei-

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvių koplyčios Washingtone dešinioji siena, spalvotų mozaikų, 23 pėdų aukščio ir 13 pėdų pločio, reikš sen. Lietuvos kultūros ir galios laikus. Centre: šv. Kazimieras, tautos krikščioniškosios kultūros gražiausias žiedas, prie jo kojų Vytis su kunigaikščio karūna. Kairėje: karaliaus Mindaugo krikštas. Viršuje: šv. Kazimieras, naktį besimeldžiąs prie katedros durų; mergaitės atsikėlimas iš mirusių; šv. Kazimieras, apsireiškęs mūšio metu, išvaiko rusų kariuomenę. Apačioje iš kairės dešinėn ir aukštyn: Vilniaus miesto paminklų vainikas — Subačiaus vartai, Šv. Kazimiero ir Šv. Onos bažnyčios, katedra, Aušros Vartai, Šv. Mykolo, Šv. Jono — Universiteto bažnyčios, žemutinė pilis, Gedimino kalnas ir pilies bokštas. Vaizdo apačioje — Vilniaus miesto ženklas, viso vaizdo viršuje — mozaikinis įrašas lietuvių kalba: "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia." Projektas dail. V. K. Jonyno.

Kertinė Parašte

TAI, KO KITI NEBANDĖ

Daug įvairių įstaigų ir įmonių lietuviai įsteigė Amerikoje. Vienos jų atneša lietuviams daugiau, kitos mažiau naudos, vienos jų tebeveikia šiandien, kitos užsidarė, tačiau vienas žmogus įsteigė tai, kas mums lietuviams visais laikais, o ypač dabar, yra svarbiausia, kuo turėtume rūpintis pirmoj vietoj šalia visų kitų reikalų. Šiandien jau gerai suprantame, kad ginklu nebepakariausime ir mažųjų tautų tikrasis ginklas tėra tik rėksmas spaudoj, tik kultūrinis pranašumas, muzikos, literatūros, dailės kūriniai. Tik atsiekdami aukštesnių laimėjimų mene, mes galime tikėtis, kad atkreipsime kitų tautų dėmesį į pavergtą Lietuvą. Vienintelis mūsų ginklas bėra šiandien tik spausdintas žodis, nesvarbu, kiek kas jį bevertintų.

Tam spausdintam žodžiui plisti anglų kalba įsisteigė Manyland Book leidykla, kuriai vadovauja rašyt. Stepas Zobarskas. To vieno asmens pastangomis anglų knygų rinką išvydo trys lietuviškų pasakų laidos "Lithuanian Folk Tales" ir trys leidimai "Selected Lithuanian Short Stories", lietuvių rašytojų novelių rinkinys. Šios knygos, atsidūrusios anglosaksų bibliotekose, o taip gi net už geležinės uždangos, ilgai kalbės apie lietuvių kultūrinius laimėjimus tremtyje, gi viena rašytojų antologijoj novelė yra liečianti mūsų partizanų kovas. Taip pat ta leidykla išleido ir daugiau mūsų grožinės literatūros kūrinių, nesusilaukdama jokios paramos iš kokių nors veiksnių. Tai vieno asmens darbas, o tokiam darbui, atrodo, reikia ištisų įstaigų. St. Zobarskas surado eilę amerikiečių, kurie, nė žodžio nemokėdami lietuviškai, pasidarė Lietuvos ir lietuvių literatūros draugai. Būtų galima išvardinti eilę mūsų rašytojų knygų, kurias ta leidykla išleido ir kurios susilaukė išskirtinio dėmesio. Net eilę metų mūsų geriausias rašytojas V. Krėvė negalėjo pasiekti angliškai skaitančio skaitytojo, gi dabar jau išleista jo "Skerdžius" angliškai, o šiuo metu išeina ir kita nepaprasto įdomumo jo apysaka "Temptation" — "Gundymas", kurioje autorius parodo, kaip bolševikai vilioja vakariečius į savo tarnybą. Knyga yra labai įdomi, ir gerai, kad išleido ją Manyland Book leidykla. Jau vien ta knyga turėtų susilaukti visų mūsų susidomėjimo. Autorius su nepaprastu bolševikų ir vietovių pažinimu, su nepaprastu tikrumu vaizduoja vadovaujančių komunistų pastangas įvelti vakarietį žurnalistą į tarnybą komunizmui.

(Nukelta į 2 psl.)

Nuo Greenwich iki abstrakto

Pasikalbėjimas su dail. K. Žoromskiu jo parodai Čiurlionio galerijoje artėjant

Kovo mėn. 4—12 d. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, atidaroma dail. K. Žoromskio darbų paroda. Prieš dailininkui išvykstant į Chicagą, New Yorke pasitaikė puiki proga su juo padaryti interview meno klausimais.

Prieš įsileisdami į patį interview, arčiau susipažinkim su dail. K. Žoromskiu. Jis baigė Vilniaus ir Vienos meno akademijas. Freskos tapyboje specializavosi Romos karališkoje meno akademijoje. Kurį laiką profesoriavo Bogotos universitete Kolumbijoje. Dabar dėsto meną Catan - Rose meno institute Jamaicoj, N. Y. Nuo 1946 metų atsidėjęs intensyviam kūrybos darbui. Paminėtinos šios grupinės parodos, kuriose dailininkas dalyvavo: Romoj 1946; Tautiniame modernaus meno muziejuje Madride 1948—49; Chicagos meno institute 1953—54—56; Audubon Tautinėje akademijoje New Yorke 1958—59—60; Riverside muziejuje N. Yorke 1958; Pennsylvanijos dailiųjų menų akademijos 159-tojoj parodoj Philadelphijoje 1964; Washington Square galerijos 1964 m. tarptautinėje parodoj New Yorke. Savo parodas yra surengęs Madride 1947—48—49; Kolumbijoje 1950; Ricccardo galerijoje Chicagoje 1954—1955. Praeitais metais lietuvių tarpe surengė parodas Clevelende ir Detroite. Dailininko paveikslus yra įsigiję kai kurie muziejai, svarbesnės kolekcijos ir pavieniai asmenys.

Dail. K. Žoromskis rengiasi savo darbų parodai Chicagoje

O dabar prie klausimų ir atsakymų.

— Kas yra būdinga šiandiniam moderniam menui?

— Yra didelis gundymas iš galerijų pusės ir gundymas iš pačių menininkų ieškoti naujų kelių, kuriais lig šiol dar nebuvo keliauta. Dėl to ir menininko gyvenimas yra pasidaręs labai netikras. Ką tik naujai pasirodžiusi kryptis gali rytoj būti pamiršta ar net sunaikinta kito bandymo. Abstraktus menas keičia savo formas 3—5 metų laikotarpyje, kad pateisintų savo buvimą. Pavyzdžiui, prieš 10 metų de Kooning buvo labai garsus. Šiandien jis jau stumiamas užmarštin. Visa eilė naujų bandymų, kaip kad "pop art", yra sezoniniai ir didele dalim artizaniški vietoj artistiški. Visi nori dar niekad nematyto dalyko. Tačiau kai prasideda sezoniniai bandymai, tuomet jie pradeda keistis kaip drabužių ar automobilių mados. Šiandieninis menas praranda pastovumo realybę. Prieš dvejus metus atsiradęs "pop art" šiandien jau vietą užleidžia "op art", o kitais metais "op art" tikriau-

(Nukelta į 3 psl.)

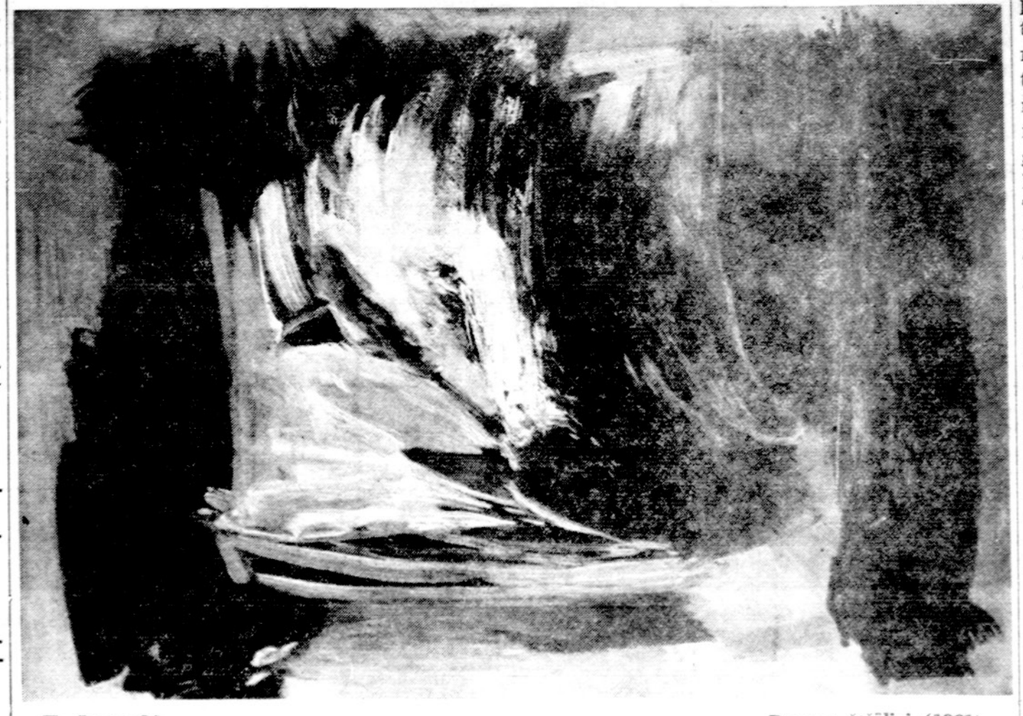

K. Žoromskis — Bangos šešėliai (1961)

Šiame numery:

- Tai, ko kiti nebandė.
- Jėzuitų auklėti sukilėliai.
- Pokalbis su dail. K. Žoromskiu.
- Jau "įsisavinama" partijos įsakymai.
- Z. Umbražūno paryžietiškoji apybraiža.
- Genutės Buračaitės eilėraštis.
- Algio Šimkaus "Čičinsko" klausimu.
- Lituanistika Lietuvoje ir svetur.
- Atomų dalelių teorija SU6.
- Milžinas ir mažesnieji.
- Atkastas Saliamono kasyklų miestas.
- Literatūrinių plokštelių reikalu.
- Kultūrinė kronika ir filmų įvairumai.
- Akademinės prošvaistės.

JAU "ĮSISAVINAMA" PARTIJOS ĮSAKYMAI

BEN. BABRAUSKAS

Sovietiniams rašytojams jau primenama "aktualieji" reikalai. **1967 metais sukanka 50 metų nuo bolševikinės revoliucijos ir 100 metų nuo Lenino gimimo,** taigi toms sukaktims visoje Sovietų sąjungoje ir jos okupuotuose kraštuose pradedama ruoštis.

Maskviniai rašytojai jau davė toną, kurio turės pasekti Vilnius ir kitos sostinės. Maskviškiai rašytojai, savo ataskaitiniame susirinkime 1965. I. 20 d. kalbėdami 1,200 sostinės rašytojų vardu (už juos, žinoma, kalbėjo jų sekretorius Markov...), nusilenkė partijai, iš savo pusės formuluodami, jog "sovietinė literatūra — yra mūsų komunistinės partijos vaikas, jinai yra ištikimas ir išbandytas partijos pagalbininkas".

Kai pačios Maskvos rašytojai savo susirinkime taip klaupiasi prieš partiją, ko norėti, kad Mieželaitis, Sluckis, Reimeris ir kiti iš Lietuvos kilę maskviniai auklėtiniai drįstų pakelti kiek kitokį, tautišką, balsą? O jeigu kas abejotų, kaip nūnai turi būti suprantamas tautiškumas sovietijoje, pacituokime Literaturnaja Gazeta 1965 m. Nr. 6: "Tautiškumas charakterizuojamas ne lokališkumu, kaip etnografiškumas, bet ryšių su kitomis kultūromis intensyvumu, plačiu išėjimu į bendražmogiškąjį pasaulį". Štai kaip turi reikštis ir lietuviškasis "tautiškumas" pagal rusų komunistų pamišėliškai suplanuotus ir visoms tautybėms pateiktus nurodymus. Vadinas, "tautiškumas" turi reikštis ne tautinėmis, ne etnografinėmis savybėmis, bet intensyviais ryšiais pvz. su rusų kultūra (o gal ir su amerikiečių?!.)

J. Žukov maskvinių rašytojų susirinkime paskyręs savo kalbą ideologinei kovai prieš buržuazinį apolitiškumą, baigė, kaip žemiausias partijos tarnas, pagal Pravdos 1965. I. 9. d. formulę: "Sovietiniai literatai visada atsimena, kad žemėje nėra ir negali būti niekada taikingo sambūvio priešiškų viena antrai ideologijų — komunistinės ir buržuazinės" (Literaturnaja Gazeta, 1965. I. 26). Tai jau patvirtina, kad minėtojo Pravdos literatūrinio kodekso straipsniai tokie svarbūs, jog jie atskirų rašytojų išmokstami jau atmintinai.

Sovietų rašytojų vadas kovoja už visų tautų nepriklausomybę

1966 m. pavasarį įvyks IV-asis visų sovietų rašytojų suvažiavimas. Prieš tą suvažiavimą visose respublikose įvyks įvairūs rašytojų "valdybų plenumai", ataskaitiniai susirinkimai ir panašūs agitaciniai sambrūzdžiai.

Toną davė centrinės SSSR Rašytojų s-gos valdybos plenumas, sušauktas 1965 m. sausio mėnesį Maskvoje. Tos s-gos sekretorius N. Tichonov pasakė pagrindinę kalbą, užimančią gerą ketvirtadalį Liter. Gazetos 1965. I. 28 d. numerio. Žinomas sovietų publicistinis poetas Tichonov pradeda iškilmingai, taikliai nusakydamas sovietinės literatūros misiją:

"Jau nuo pirmųjų savo žingsnių sovietinė literatūra buvo šviesos pusėje — priešais tamsą, tiesos pusėje — priešais melą, progreso pusėje — priešais reakciją; jinai tiesiai ir atvirai pasiskelbė aktyviu dalyviu kovos prispaustųjų prieš prispaudėjus".

Toliau tiesiog už širdies griebiąs žodžių srautas liejasi iš sovietinių rašytojų vado burnos

"Sovietinė literatūra išėjo iš giliausios pagarbos dirbančiajam, kovojančiam už savo teises žmogui, naujo gyvenimo kūrėjui ir visų vertybių žemėje tvėrėjui, kovotojui už laisvę ir visų žmonių bei tautų nepriklausomybę".

Tikrai šitokiam drąsiam vyrui lenininės premijos nepakanka: jam reikės pasistengti išrūpinti 1965 metų Nobelio taikos premiją. Žinoma, su sąlyga, jeigu tas sovietinės literatūros vadas padarys įtakos partijai, kad ši grąžintų visoms jos pavergtoms tautoms nepriklausomybę. Tai būtų stačiai epochinis įvykis: vienu partijos mostu baigtųsi visi šaltieji ir šiltieji

(Nukelta į 6 psl.)

Piešinys Prano Gailiaus

Genutė Buračaitė

VIDURŽIEMIO SAPNAS

Liepsnoja pavasariu medis,
Nuo jo ir laukai.
Mes, juos draugiškai pasveikinę,
Grįžtam žiemon,
Į sapnais kvepiančius namus
Ilgai, liūdnai miegot.

Saulėteky užgeso tavo veidas,
Nežiburiuoja akys.
Nusiramink, juk mes ne tam atėjom,
Kad tik prisiminimuos susitiktume.

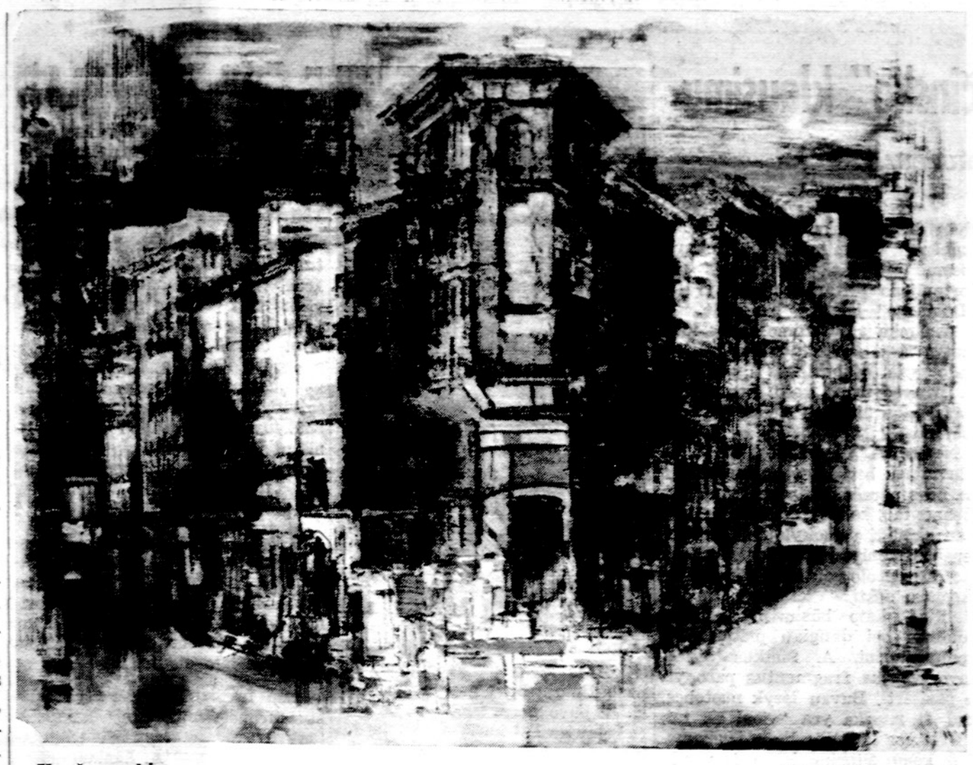

K. Žoromskis — **Greenwich Willage**

(Paveikslas rodytas 1958 m. Riverside muziejuje New Yorke)

Nuo Greenwich iki abstrakto

(Atkelta iš 1 psl.)

siai turės nusilenkti "rep art". Šitoks greitis vystosi tik New Yorke, jo nėra nei Paryžiuje, nei Milane, nei Barcelonoje ir, savaime suprantama, kad jo nėra Londone. Ar tai būtų ženklas, kad New Yorkas šiandien mene pirmauja, ar kad nueita dekadenso keliu, parodys netolima ateitis.

— Koks yra Jūsų pačių meninis nusiteikimas ar credo?

— Man daug sunkiau kalbėti apie save patį. Todėl gal geriau iš viso šia tema nekalbėti. Jaučiu tik, kad menininkas turi eiti kartu su gyvenimu. Atsilikti bent 10 metų yra mirtina nuodėmė meno eruditų pasaulyje. Tuo labiau, kai atsiliekama 50—100 metų. Yra gera eiti kartu su gyvenimu. Geriausia yra sugebėti bent pora metų išbėgti į gyvenimo priekį, nes tik šių rankose yra meno pasaulis. Taip visada ir buvo. Nors šiandien kalbama, kad abstraktusis menas eina į savo gyvenimo pabaigą, paskutinė Pittsburgho tarptautinė paroda, užsidariusi vasario 10 d., nepatvirtino to spėliojimo. Daugiau kaip trys ketvirtadaliai tapybos ir skulptūros atstovavo abstraktų meną daugeliu atvejų naujose formose. Visos šešios premijos ir įvairios keturios perkamos premijos buvo paskirtos už abstrakčius darbus. Abstraktus menas, šiandien jau 50 metų amžiaus, yra gaivališkas ir pilnas naujų kaprizų. Yra viena galimybė, galinti jį sunaikinti. Tai būtų natūrali reakcija sugrąžinti daiktą vėl į drobę. Apie tai jau yra imta galvoti, tačiau vis nieko naujo neprieinama, kartojant buvusias išraiškas.

— Kokie Jūsų artimesni ir tolimesni planai?

— Noras išsisakyti abstrakčiose drobėse. Kada viską būsiu pasakęs, kartais galvoju apie galimą realybę grąžinti daiktą atgal į drobę Tai ir būtų ta natūrali reakcija bedaiktei tapybai, norint ją vėl sudaiktinti. Bet tai dar tebėra problema, ir šiandien dar nesu tikras, kaip ir kada ją pradėsiu spręsti. Vis dar jaučiu, kad abstrakti tapyba yra užtenkama priemonė išreikšti emocijai. Be to, ji nepašalina nei vieno estetinio elemento, reikalingo tikrai tapybai. Dar daugiau: ji neniekina buvusios tapybos, bet tik apsivalo nuo tapybai kai kurių nevisai reikalingų estetinių elementų.

— Ką Jūs vadinate estetiniais elementais?

— Yra keletas įvairių estetinių elementų. Nepasirengęs jų visų apibūdinti. Suminėsiu tik pačius svarbiausius, kurie sudaro tikros tapybos griaučius, nes pagal juos yra sprendžiama kūrinio vertė. Du iš svarbiausių elementų, sudarančių tapybos bazę, yra konstruktyviniai: kompozicija linijos, formos, pavidalų ir kompozicija spalvų. Ypatingai svarbus dar ir kitas elementas — pats išpildymas drobėje. Tai technikinis elementas: kaip ant tam tikros medžiagos uždedama kita medžiaga (dažas ant drobės)). Šie trys elementai yra patys svarbiausi, sprendžiant grynosios tapybos uždavinį. Yra ir daugiau estetinių elementų, kaip daiktai, perspektyva, idėja, simboliai, bet tai jau beveik kita tema ir daugiau pagalbinė ar literatūrinė negu tapybos užduotis.

— Kas bus ypač charakteringo Jūsų parodoje Chicagoje?

— Georges Braque laiške Jean Cocteau sakė: "Aš nesu revoliucionierius, nes neieškau išsispardymų; neramumas mane patenkina. "Apie savo ruošiamą parodą Chicagoje norėčiau pasakyti kažką panašaus. Jeigu kas bandys ieškoti revoliucijos, pastebės, kad jos ten nėra. Yra tik evoliucija. Jis pamatys mano persilaužimą iš daikto į bedaiktes formas, ir po to tik bedaiktes formas, kurios tačiau vis dėlto vaizduoja gyvenimo realybę. Ryžausi parodyti evoliucijos kelią, ir užtat parodai derėtų pavadinimas "Nuo Greenwich iki abstrakto". Greenwich gatvės vaizdas tapytas 1957—58 metais. Visi kiti paveikslai atlikti per paskutinius 6 metus, gi keletas paskutinių 1964 metais. Viso bus apie 40 darbų.

— Kaip Jūs vertinate lietuvių meninį gyvenimą?

— Sunku šnekėti apie tai, nes visada susiduri su baime įsigyti dar daugiau priešų. Mes turime gerų dailininkų. Statistiškai pagal žmonių skaičių mes galėtumėm stovėti gal ir neblogoje tarptautinėj vietoj. Nelaimė, kad dar vis neturime kultūros srityje savo eruditų tam reikalui suprasti ir globoti. Šį faktą dar sunkina nenormali mūsų politinė padėtis. Tuo labiau, kad kultūros reikaluose įvairiose pasaulio dalyse vis daugiau kreipiama dėmesio į savo krašto gimusius. Taip pat norėtųsi, kad ir didesnė mūsų bendruomenės dalis pradėtų atskirti tikrus pranašus nuo pasivadinusių. Yra visai suprantama, kad žmogui, dirbančiam 8 valandas vien dėl pragyvenimo, nėra nei laiko, nei jėgų gilintis į kai kuriuos svarbesnius kultūrinius reiškinius, bet manyčiau, kad tai neturėtų būti pakankamas motyvas lengvesniam pasiteisinimui.

*

Vakaras jau riedėjo į vidurnaktį. Dail. K. Žoromskis dar vis tebetriūsė po savo studiją, dėdamas savo spalvingas ir nuostabias drobes į dėžes kelionei Chicagon. Iš tikro skaitytojas tepajus dailininko meną, tik pats jį išvydęs. Tai bus tikrai neeilinė proga. Mano geriausi linkėjimai abejiems susitikti. Šiame interview girdėjote pergalvotas dailininko mintis apie abstraktų meną, dabar tegul pats menas kalba į Jus kovo mėn. 4 d. atidaromoje parodoj Čiurlionio galerijoj.

Saulius Šimoliūnas

La vie en rose

Žigmas Umbražūnas

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Ir ko ten nesusirinkdavo! Koks veidų, spalvų, apsirengimo įvairumas. Ant šulių pasilipę muzikantai pliekdavo "šibirius", o jei kam užeidavo į galvą tokia skaidri mintis išdrožti prakalbą, niekas jo už tai nepapeikdavo. Pradedantieji menininkai čia parodydavo savo kūrybą, kaip ir pradedantieji poetai paskaitydavo graudžias ar linksmas eiles, gi Vieux Colombier rūsyje, kurio visos lubos buvo iškarstytos kabančiomis bonkomis, vykdavo avangardiniai teatro bandymai, kaip ir pritinka Vieux Colombier teatralinei tradicijai.

Tuo metu kelios tokios užeigos itin buvo išgarsėjusios, kaip Tabou, Rose Rouge, Soleil d'Or, Chat Noir. Ir šį kartą, besilankant Paryžiuje, kažkaip sunku buvo atsispirti pagundai bent porą tų vietų vėl aplankyti. Bet koks nusivylimas! Iš daugelio ano meto "poetiškų" užeigų belikę tik paprastos karčiamos su rėkiančiomis neono reklamomis ir Cicero stiliaus programomis, o taksistas net nežinojo, kur tas Tabou yra. Pilnas anų dienų prisiminimų, graudulio pagautas, stebėjau "išamerikonintą" Tabou, kuriame stumdėsi pavargę amerikiečiai turistai ir tiesiog neįsivaizduotu žvilgsniu žiūrėjo, kaip baltut baltutėlė turistė iš Alabamos bučiavo juodų juodžiausią katilo išvaizdos negrą, kuriam dargi nestigo arogancijos. Nei tų bačkų, nei tos dūmuose virpančios blankios šviesos, nei to nuoširdaus klegesio... Pakilau nuzulintais laiptais į viršų ir

"Juodojo katino" užeiga senoje praėjusio šimtmečio graviūroje

palengva pradėjau dėlioti kojas Cafe de Flore linkui.

Anuo metu Cafe de Flore buvo lyg ir visų egzistencialistų centras, kur tikėjaisi pamatyti tokias garsenybes, kaip Jean - Paul Sartre su Simone de Beauvoir. Jie daugelį savo raštų yra čia parašę! Dabar ir šita buveinė pasikeitusi. Sartre ir visas jo dvaras išsikėlę į Montparnasse, kuris tarp abiejų karų taip buvo pamėgtas menininkų, rašto žmonių, studijozų ir visos, taip vadinamos, "žuvusios generacijos"...

O pastarojo pokario metais kaip tik gyvenau Montparnasse. Iš čia netoli į Lotynų kvartalą, į Saint Germain - des - Pres. Atrodydavo, čia gyvendamas alsuoji praėjusių generacijų nuotaikomis. Ir kaip nedaug tuo metu buvo reikalinga, kad valandėlei pasijustumei visa kuo patenkintas... Kur-ne-kur buvęs, vis užsukdavau į Montparnasso kapines, kur prisiglaudęs nemažas būrys rašto žmonių ir kitų menininkų. Ypač mėgdavau aplankyti Baudelaire ir Gui de Maupassant kapus, kurių tyloje jų trapus gyvenimas iškildavo nauju prasmingumu. Ilgai klausydavau milijoninio miesto dunksėjimo, kažkaip tilstančio amžinoje Montparnasse kapinių ramybėje... Atėjo didžios kartos, sielojosi, kentėjo ir paliko kūrybos lobius, kurie mūsų gyvenimą dabar daro prasmingesnį.

Bevaikščiodamas po Montparnasse ar pusdienį begurkšnodamas kavos puodelį Dome ar Rotonde, negali neprisiminti šimtus kūrybingų žmonių, kurie šitą kvartalą taip išgarsino. Čia gyveno ir kūrė beveik visa amerikiečių "žuvusios generacijos" rašytojų karta; Hemingway ir Fitzgerald, rodos, ir dabar tebevaikščioja čia plačiais bulvarais... Šio šimtmečio pradžioje čia kūrė būrys menininkų, susibūrusių apie Salon des Independendants; jie praskynė kelius moderniajai tapybai. Vėliau Montparnasse buvodavo Modigliani, Utrillo, Picasso, Chagall, Matisse, Rouault ir dešimtys kitų, jau meno istorijon įėjusių vardų. Čia kūrė ir įdomiu bei skandalingu gyvenimu garsėjo japonų dailininkas Foujita. Rotonde kavinėje daugelis jų išstatydavo savo kūrinius ,ir šioji užeiga buvo pavirtusi lyg ir savotiška moderniojo meno galerija, kurios šlovę vėliau bandė paveržti Coupole. Montparnasse taip pat buvo gyvas ir kabaretinis gyvenimas, kai kurios užeigos, kaip Cameleon, įsteigta skulptoriaus Levet, ar Jockey Cafe, Boule Blanche, Jungle ar savotiškos reputacijos Monocle veikė ar tebeveikia ištisus dešimtmečius, rasdamos vietos plačioje ir įvairioje praėjusių kartų kūryboje.

Pavakarė ant Senos tilto

Tuoj po karo Montparnasse kuriam laikui buvo lyg ir apmiręs. Bet turistams tiesiog okupavus Saint German - des - Pres, Montparnasse vėl smarkiai atgijo, ir šio kvartalo šlovė vėl pradeda garsėti. Čia vėl spiečiasi artistai, menininkai, poetai ir bohemininkai, kažkur vis vietoje skubą Rue de Vavin ir Montparnasso bulvaro sankryžoje...

Rue de Vavin jau kelintas dešimtmetis veikia nedidelis restoranėlis, kurio savininku ir virėju yra baltųjų rusų emigrantų aristokratas nuo Pavolgės. Mane supažindino su juo vienas šveicarų žurnalistas, turįs fenomenalinių gabumų kalboms, kurių mokėjo per šešiolika, jų tarpe visai neblogai ir lietuvių kalbą. Mūsų kalbą jis išmoko, įsimylėjęs vieną lietuvaitę Šveicarijoje. Bet, nežiūrint, kad romansas nekaip pasibaigė, jis vis dėlto pasiliko lietuvių kalbos ir lietuvių mylėtoju. Taigi, kartą su juo užsukome pas tą baltųjų rusų aristokratą barščių suvalgyti ir išsikalbėjome. Senas emigrantas mane apželgė ir tarė:

— Na, matau, kad dar tik pradedate ilgą kelią...

Įdomu būdavo su juo pakalbėti. Ilga politinė emigracija dar nebuvo sugriovusi išdidžių aristokratiškų bruožų ir elgesio. Kartą jis mudviem parodė caristinės Rusijos kavalerijos karininko uniformą, pridurdamas:

— Aš savo testamente esu pažymėjęs, kad mane palaidotų šitoje uniformoje ir kai bus galimybė...

Čia kiek palaukęs ir lyg susimąstęs pridūrė:

— Taip... Ant Volgos kranto...

Man kažkaip ūmai prisiminė kitas politinis emigrantas, didis prancūzų romantikas Chateaubriand. Neapkęsdamas Napoleono, išvyko politinėn emigracijon, pilnas nostalgijos ir meilės Prancūzijai rašė savo kūrinius, vėliau pasilaidojo prie didelio vandens, kad ir miręs amžinai girdėtų šniokščiančias, audringas Atlanto bangas...

Rusų emigrantų gausumas Paryžiuje mane tiesiog stebino. Kurį laiką domėjausi jų gyvenimu, užsukdavau į jų katedrą pasiklausyti puikaus choro ir kupinų liūdesio

(Nukelta į 4 psl.)

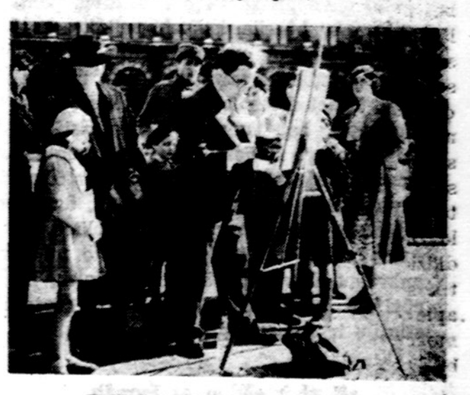

Dailininkas Paryžiaus gatvėje

Jėzuitų auklėti sukilėliai

(Atkelta iš 1 psl.)

dimą statyti naują bažnyčią, bet rusų valdžia neleido. Pasklido gandai, jog rusai vietoj sudegusios ketina statyti savo cerkvę. Tai dar labiau užkūrė žemaitkiemėnus. Ūkininkai ryžosi veikti greit, ir klebonas Gulbinas jiems pritarė.

Gyvo liudininko pasakojimas

Kaip visa tai įvyko, kai kurių žinių pateikė Petras Gribulis, kilęs iš Merečiškių kaimo, nuo 1908 gyvenęs Chicagoje (nūnai miręs). Kun. Gulbinas jį krikštijęs, o įvykių metu jis buvo paaugęs berniokas apie 12 m. amžiaus. "Šopai" pervežti iš Želvos, pagal jo pasakojimą, susiorganizavę ūkininkai iš artimiausių kaimų: Antatelčių, Klepšių, Rundžių, Valų, Valtūnų. Per vieną naktį jie pergabenę ne tik medžiagą, bet pastatę ir sienas sudegusios bažnyčios vietoje. Poryčiais, pradėjus dengti stogą, atsirado vietos žandarai ir pradėję ūkininkus drausti. Niekas žandarų neklausė. Tada jie korėsi ant stogo, bandydami ūkininkus traukti žemyn. Kai žandarai korėsi vienoj pusėj, vyrai, persimetę į kitą pusę, toliau dengė ir taip savo darbą baigė. Vakare, kai žandarai pasitraukė, kun. Gulbinas pernešė Švenčiausiąjį į "šopą" ir ją pašventino. Gribulis tvirtina, kad Švenčiausiąjį kunigas pernešė iš klebonijos, bet kiti žemaitkiemėnai kalba, jog po gaisro Švenčiausias buvęs laikomas Paciūno namuose, miestelyje.

Žmonės tada nebesitraukė iš "šopos" — budėjo, saugojo nuo žandarų. Kai parapiją pasiekė žinios, jog general-gubernatorius įsakė laikinąją šopą nugriauti ir sudeginti, tada, pasakojo Gribulis, žmonių susirinko labai daug. Sulėkė, suvažiavo iš visų kaimų pirmiausia vyrai, kas su šakėm, kas su kirviais ir kitais šaltais ginklais. Žandarų pradžioj buvo apie 15, vietinių ir iš Vidiškio. Paskui pribuvo apie 50 kazokų būrys iš Ukmergės. Kun. Gulbinui policija įsakė išnešti iš šopos Švenčiausiąjį. Žmonės kunigui neleido to daryti, pasiruošę gintis, jei žandarai veržtųsi ar kunigui vartotų prievartą. Bijodamas, kad neįvyktų kraujo praliejimas, kun. Gulbinas maldė žmones: Nesibijokit, manęs nenužudys, tik išveš; aš vienas atkentėsiu, kad tik nebūtų jūsų kraujas pralietas. Žmonės dar ilgai nerimo.

Gribulis labai gerai prisimena tą dieną, kai žandarai išvežė kun. Gulbiną. Jis pats savo akimis matė minias žmonių, vyrų ir moterų, suplaukusių ne tik iš visos Žemaitkiemio parapijos, bet ir iš Balninkų, Liduokių, Kurklių, Vidiškių, Želvos.

— Kiek tų žmonių tada buvo, sunku man pasakyti. Tiek nesusirenka per jokius atlaidus, nebent per Šv. Joną Kovarske. Kai dabar galvoju, galėjo būti apie 10,000.

Rusai, išvežę kunigą, toliau nebelietė laikinosios koplyčios. Ji išstovėjo sudegusios bažnyčios vietoj kelerius metus. Per tą laiką keitėsi kunigai. Pirmiausia buvo atkeltas kun. Galkus iš Balninkų, kuris pabuvo tik kokį mėnesį. Tada vyskupas atsiuntė kun. Bijeiką (tur būt tą patį Vincą Bijeiką, kuris minimas Liet. Enciklopedijoj, t. II – Y.). Jis buvęs mažas, bet labai greitas visur, net prie altoriaus. Žmonės murmėjo, kad jis per greit mišias laikąs. Kunigas Bijeika važinėjęs drąsiai, be policijos leidimo, į kitų parapijų atlaidus. Kartą Kurkliuose jį užklupęs Vidiškių pristovas ir pareikalavęs parodyt leidimą. Palauk, pasakęs kun. Bijeika, tuoj jį atnešiu iš kambario. Pristovas laukęs, ir vietoj kunigo pasirodęs karininkas. Tas pats kunigas, pasirodo, anksčiau, prieš kunigystę, buvęs carienės gvardijoj. Pristovas vietoj leidimo gavęs į žandą ir dar turėjęs atsiprašyti. Žemaitkiemėnai, apie tai sužinoję, daugiau nebesiskundė savo "greitu" kunigu, priešingai — didžiavosi. Bet ir jis ilgai nepabuvo. Po jo atvyko kun. Čepas. Žmonės pradėjo jį spausti, kad statytų naują bažnyčią. Tuo reikalu viršaitis Purlys iš Berzgainių kaimo su keletu kitų vyrų buvo nuvykę į Petrapilį prašyti leidimo. Leidimas tada ar vėliau, matyt, buvo gautas, nes apie 1900 metus pradėta rūpintis pačia statyba. Vietoj Čepo buvo atkeltas kun. Antanas Jucevičius, kuris su ūkininkų pagalba baigė statyti 1902 m. mūrinę bažnyčią.

Ar ne pirmoji bažnyčia šv. Kazimierui?

Grįžtant prie jėzuitų, gal verta atkreipti dėmesį, kad jie, statydami pirmąją Žemaitkiemio bažnyčią 1568, parinko jai šv. Kazimiero titulą. Ar nebus ši bažnyčia iš viso pirmoji, skirta mūsų tautos globėjui? Jėzuitai kėlė jo kultą, sakytume, labiau negu savojo steigėjo šv. Ignoto Loyolos. Ar ne būdinga, jog savajam steigėjui jie dedikavo tik filijos — Želvos bažnytėlę ir tai po dviejų šimtų metų.

Nors jėzuitų seniai nebebuvo, bet jų įkurtoji parapija ir jos duktė (filija) šiame įvykyje vėl artimai susibėgo. Ta pati istorinė "šopa", kuri pasitarnavo šv. Ignotui ir želviškiams, dabar atkilo patarnauti šv. Kazimierui ir žemaitkiemėnams. Čia ji išstovėjo apie 10 metų. Pastaruosius dvejus metus ji buvo nustumta į šalį, šventoriaus pakraštin ir toliau tarnavo pamaldoms — ligi naujoji bažnyčia buvo visai baigta. Tvirti mūro pamatai ir sienos atsistojo senosios jėzuitų bažnyčios vietoj. Šv. Kazimieras vėl grįžo į savo šimtmetinę vietą didžiajame altoriuje. Už ketverių metų žemaitkiemėnai galėtų švęsti savo bažnyčios ir parapijos 400 metų jubiliejų.

Naują bažnyčią statė patys žmonės savo rankomis, ant savo pečių nešdami plytas vis aukštyn ir aukštyn. Kiekvienas kaimas iš eilės siuntė savo darbininkus. Ši bažnyčia jiems tapo tikrąja prasme "jų bažnyčia" — iškovota juridiškai, apginta ir aplaistyta jų prakaitu. Senieji žemaitkiemėnai tyliai didžiavosi ypač pastarąja "mūro" bažnyčia.

Jaunimas to jausmo jau nebeturėjo. Mažai kas bežinojo ir apie buvusius dramatiškus įvykius. Mano laikais buvo nutilusi ir toji ilga giesmė, kuri apdainavo kovas už bažnyčią. Jau būdamas kunigu ją aptikau Antatelčių kaime, kartą lankydamas giminaičius po Žolinės atlaidų. Nebepamenu pavardės tos moters, kuri man išdainavo ir išdiktavo visą tą kovos epą. Surašiau ir pats dabar nepamenu, ar pasiunčiau tautosakos archyvui, ar pasilikau pas save. Gal kur dar tūno rankraštis, kuris dabar būtų žymiai brangesnis. Kas tą "epą" sukūrė, gal ne taip svarbu. (Greičiausiai, taip pat koks žemaitkiemėnas.) Svarbu, man regis, kad parapija savo laiku išgyveno šį įvykį kaip herojišką. Iš tokių įvykių kuriasi ir herojiška tautos nuotaika.

—o—

TIESA IR PRIEVARTA

Kadangi tiesa gali būti tik paties žmogaus įsisavinama ir šia prasme tik laisvai atskleidžiama, tai visų pirma idėjinę kovą iškreipia bet kokia, fizinė ar dvasinė, prievarta. Kiekvienas sąžinės prievartavimas yra brutalus žmogaus išniekinimas, kuriuo pasiekiamas tik išorinei jėgai nusilenkimas, o ne vidinis žmogaus tiesai laimėjimas.

Iš Juozo Girniaus "Žmogus be Dievo"

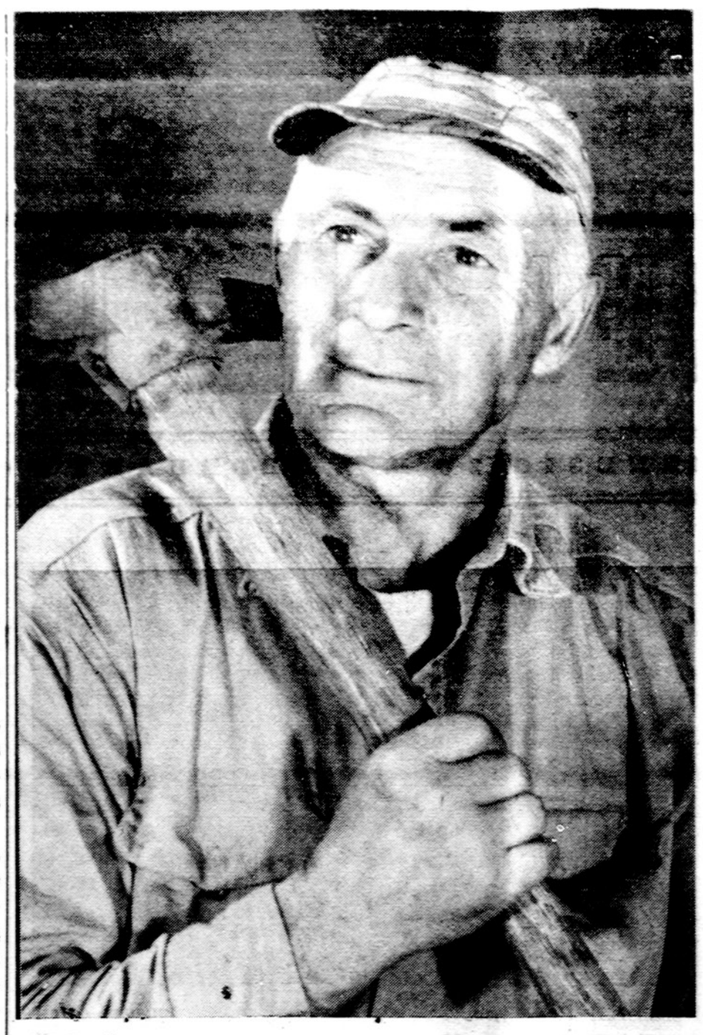

Darbo žmogus — Nuotrauka R. Kisieliaus

TAI, KO KITI NEBANDĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

Vienas žmogus išleido eilę knygų, supažindino pasaulį su lietuvių raštais, o gi juk žinoma, kad niekas iš knygų leidimo dar nepraturtėjo. Gal būt, kada nors ir atsistos leidykla ant kojų, tuo tarpu ji turi išlaikyti didžiulę konkurenciją su kitomis leidyklomis. Ypač daug kainuoja reklama, gi be reklamos šiame krašte beveik nieko negalima parduoti. Didžiosios leidyklos ir didieji knygynai stengiasi mažuosius užsmaugti, kad jų leidiniams būtų daugiau vietos. O pagaliau ir didžiosios leidyklos skundžiasi. Štai "Saturday Review" žurnale praėjusių metų lapkričio 28 d. numeryje sakoma, kad prieš 50 m. "Publishers Weekly" žurnale knygų skelbimo puslapis kainavo 25 dol., gi šiandien jau kainuoja 385 dol. Prieš 40 m. "Atlantic" žurnale puslapis knygos skelbimo kainavo 350 dol., gi šiandien jau 1,525 dol. Net pats "Saturday Review" žurnalas seniau knygas skelbdavo po 200 dol. psl., gi dabar tame žurnale puslapis kainuoja jau 1,715 dol. Be abejo, Manyland Book leidyklą paremia patys autoriai ar jų draugai, bet to nepakanka, kad leidykla tvirtai stovėtų ir galėtų garsintis. Ji stengiasi su mažiausiom sumom išleisti leidinius, dažniausiai su labai mažom pa[illegible]om, susidarančiom iš tų s[illegible]tytojų, kurie iš anksto užs[illegible]o knygą. Lietuviui rašytojui patekti į dideles leidyklas nėra taip jau lengva, o ir didžiosios leidyklos, jei leidžia tik specialų leidinį, pavyzdžiui apie Lietuvą, taip pat nori pinigėjimo. Leidyklos ieško labai pikantiškų knygų, gi negarsaus rašytojo novelių visai nenori. Net ir toks, vėliau pagarsėjęs Nabukovo romanas "Lolita", kuris laikomas labai pikantišku, kol buvo išleistas, pradžioj buvo atmestas net penkių leidyklų. Taigi, išsikovoti mūsų literatūrai vietą nėra taip lengva. Ypač dar sunku todėl, kad šiandien amerikiečių gyvenime yra tiek daug įvairių nuotykių, žmogus yra persotintas įvairiom sensacijom, jog jis nebenori skaityti mažiau sensacingų romanų.

St. Zobarsko leidyklą reikia visokiais būdais remti, jo leidinius platinti, nes leidykla yra tik pačioj užuomazgoj, ji turi užsirekomenduoti gerom knygom, o iš antros pusės jai reikia ir piniginės paramos. Jau šiandien ji atliko didelį uždavinį. Seniau mes nė nesapnavom, kad lietuvis gali turėti čia leidyklą, kuri jau baigia išsikovoti vietą, gi dabar tai yra tikrovė. Reikia tik, kad visi ją įvertintų, kas kaip išmano, remtų, nes vienas žmogus gali ir pavargti, o koks tai būtų nuostolis, vargu ar galime įsivaizduoti.

Leonas Galinis

V. Kasiulis — Natiurmortas (aliejus)
Iš parodos "Gallery International" patalpose, Clevelande

KULTŪROS TEMOMIS KITUR

Vasario 16 ir kitataučiai

Tokia antrašte Kanados lietuvių savaitraštis **"Tėviškės Žiburiai"** š. m. sausio 28 d. numery talpino trumpą, bet įdomų **Vytauto Adomaičio** straipsnį. Autorius, kaip laikraščio redakcija jį skaitytojams pristato, yra JAV gimęs lietuvis, vyčių veikėjas, dėl to jo pasisakymas Vasario 16-sios reikalu yra vertas dėmesio.

Straipsnyje V. Adomaitis tarp kitko rašo: "Aplamai kalbant, anglosaksui užklausus, kokia mano vardo kilmė ir atsakius "Lithuanian'", beveik visada sekdavo pasiteiravimas — kada Lietuvos valstybė atsirado? Atsakius, kad nuo 1918 m., didesnio dėmesio Lietuvai neparodydavo, tik kartais paklausdavo, ar kalba panaši į rusų. (Įdomu, kad jau ne į lenkų, kaip tai būdavo prieš II D. karą!) Beveik veltui būdavo tikslesnis aiškinimas apie Lietuvą, nes vis tiek klausiančiojo galvoje galutinai pasilikdavo naujos sukurtos valstybės data su pirmuoju pasauliniu karu. Bet visai kitoks įspūdis būdavo klausiančiam asmeniui, kai atsakydavau, kad pirmutinis Lietuvos valstybės karalius buvo apvainikuotas jau 1253 m. Toks asmuo tuojau parodydavo nusistebėjimą, kad Lietuva jau turėjo karalių prieš keletą šimtų metų, kai tuo tarpu apie Ameriką dar niekas nežinojo. Taip pat tai padėdavo išryškinti faktą, kad lietuvių tauta savo istoriją turėjo jau pusę tūkstančio metų prieš JAV įsteigimą 1776. Po tokio paaiškinimo amerikiečio interesas tapdavo netikėtai didelis ir reikėdavo, klausytojui prašant, papasakoti daugiau apie Lietuvos istoriją. Tokiais atvejais žmogus jausdavo didelį pasitenkinimą turėti pažintį su kolega amerikiečiu, kurio ainių valstybė siekia romantiškus viduramžių riterių - vyčių laikus".

Toliau autorius samprotauja, kad Lietuvos prestižas ir garbė gal būtų daugiau pakilę, jei Nepriklausomybės pradžioje būtumėm vainikavę karalių Mindaugą II-ji, nors ir Uracho kunigaikščio asmenyje. Tada lenkams nebūtų buvę lengva skelbti pasauliui, kad Lietuva buvusi tik Lenkijos provincija. Žinoma, tai kontraversinė tema. Daug kas gal ir nesutiks su autoriaus išvadomis, nes Uracho kunigaikščiui sėdint Vilniaus soste, sustiprėtų vokiečių įtaka Lietuvoje.

Savo straipsnį V. Adomaitis baigia šiais žodžiais: "Baigdamas noriu prašyti tremtinių, kad, švenčiant Vasario 16-tą, būtų stengiamasi būtinai labiau išryškinti 1253 m. krikščioniškos valstybės įsteigimą kartu su 1918 m. valstybės atnaujinimu respublikos formoje. Ateityje išsilaisvinusi Lietuva iš rusų jungo, pati galės demokratiškai nuspręsti, ar būtina švęsti Vasario 16 kaip Lietuvos didžiausią šventę'.

A. Rdž.

NELYGSTAMA KOVA IR BROLIŠKUMAS

Principinė teizmo ir ateizmo priešybė savaime reiškia nepaliaujamą kovą. Ir kadangi čia kovojama dėl paties Absoliuto, tai yra nelygstama kova. Kovoj dėl Dievo neįmanoma nei likti neutraliam, nei ieškoti vidurio kelio, nei svajoti sambūvio santarą. Teizmas ir ateizmas yra principiškai nesutaikomi. Tačiau dėl to netenka nesutaikomais priešais tapti savo tarpe tikintiesiems ir netikintiesiems. Esminio žmonių broliškumo nepaneigia nei skirtingas tikėjimas, nei pats netikėjimas. Priešais žmones padaro ne pati idėjinė (minties) kova, o tik šios kovos iškreipimas priemonėmis, nesutaikomomis su kovos už tiesą prigimtimi.

Iš Juozo Girniaus "Žmogus be Dievo"

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. bandažai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29. Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Res. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Resid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9, val., penktad. 10 v. r. iki 9 v. v., šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą.

Tel. ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670.
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šešt. 12—3 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

WA 5-2017
DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6—8 val. vakaro. Šeštad. nuo 10 iki 12 valandos.
Trečiadieniais uždaryta.
Pacientus priima pagal susitarimą.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K Š A
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, res. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad ir šešt. uždaryta.

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius, uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso PR 6-1795 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12—4 p. p., 6:30—8:30 val. vak. Šeštad. 12—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ ir VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p.p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Tel.ef. ofiso: PUllman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v., šešt. 1-3 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. CE 6-0720 arba 283-4600
DR. C. K. PAULIS
Diagnostika ir Vidaus Ligos
Monroe Building, Suite 709
104 South Michigan Avenue
Valandos susitarus telefonu.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1—9 p. p.
Išskyrus trečiadienį

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. Rudokas, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien; trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730.
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslės ir šlapumo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st. St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. p. ir 6-8 p. p.
Penkt. tik 1-3 p. p.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Resid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
4644 So. Ashland Avenue
Valandos kiekvieną dieną 2—4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt., nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 p. p.
Treč. ir šešt. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2828
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
specialybė: AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v.
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8.
Šeštad. nuo 2 ik 4 v. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-5150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį

Algio Šimkaus "Čičinsko" klausimu

VLADAS JAKUBĖNAS

Algis Šimkus yra asmuo, kurio profesija ir specialybė sunkiai apibūdinamos. Mūsų žymiojo kompozitoriaus Stasio Šimkaus sūnus, gimęs Amerikoje, jo tėvui kelerius metus čia viešint, buvo anksti savo tėvo supažindintas su muzika; studijavo fortepijono klasėje Kauno konservatorijoje, vėliau tėvo buvo perkeltas į privačią ponios Herbeck - Hansen studiją, kuri, pati būdama gera pianistė, parodė ir pedagoginių sugebėjimų, paruošdama keletą pasižymėjusių pianistų, kaip pvz. dabar Lietuvoje besireiškiantį Valstybiniame teatre pianistą - dirigentą Ch. Potašinskį. Per tos studijos pasirodymą Algis Šimkus, M. Bukšai diriguojant, sklandžiai atliko su orkestru L. v. Beethoveno fortepijono koncertą Nr. 5 ("Emperor"), laikomą vienu iš sunkiausių to autoriaus kūryboje. Kaip J. Kačinsko dirigavimo klasės studentas, Vilniuje A. Šimkus dirigavo 1944 m. Vilniaus Filharmonijos simf. koncertą. Tiek konservatorijoje, tiek su savo tėvu A. Šimkus išėjo ir kompozicijos mokslo pagrindus (bent harmoniją ir kontrapunktą).

Neapsisprendęs galutinai muziko karjerai, A. Šimkus baigė Kauno V. D. universiteto Teisės fakultetą ir 1942 m. buvo pakviestas Vilniaus universiteto Tarptautinės teisės katedros asistentu.

Atvykęs į JAV, pradžioje vargonininkavo žinomo kultūros mecenato prel. Juro, Lawrence, Mass., parapijoje. Laisvalaikiu studijuodamas, įsigijo Sociologijos magistro laipsnį Harvardo universitete. Papildydamas kuklias vargoninko pajamas, dirbo televizijos taisymo dirbtuvėje, įsigydamas žinių elektronikos srityje. Atsisakęs nuo vargonininko pareigų ir atvykęs į Chicagą, gavo darbo Admiral Co. elektronikos srities technikinėje leidykloje, kur greit pakilo iki redakcijos nario; jo pareigos yra ištaisyti anglų kalbą ir paruošti spaudai specialistų inžinierių parašytus straipsnius, kurių specialios žinios dažnai prašoka stilistikos valdymą.

St. Sodeika, pakvietęs A. Šimkų kaip talkininką "Dainavos" ansamblin, greit perleido jam lygiateisio dirigento pareigas; a. a. maestrui dažnai negaluojant, A. Šimkaus vaidmuo ypatingai padidėdavo. Kaip "Dainavos" dirigentas, A. Šimkus įnešė naujų elementų į šio ansamblio veiklą, kasmet pastatydamas stambesnį ir sunkesnį lietuvišką veikalą. Buvo tai Vl. Jakubėno "Mano pasaulis" (Putino žodžiai), autoriaus pritaikintas fortepijonui su vargonais; toliau sekė ištraukos iš St. Šimkaus operos "Pagirėnai", J. Gaidelio "Kantata aipe Lietuvą" ir pagaliau šiais metais — paties A. Šimkaus parašyta muzikinė baladė "Čičinskas" (Maironio žodžiai). Prie sunkesnių A. Šimkaus įvykdytų darbų priskaitytina ir Vl. Jakubėno "Tremtinių ir išvežtųjų giesmė", įtraukta "a capella" (be fortepijono pritarimo) versijoje į "Dainavos" išleistą plokštelę.

A. Šimkaus gyvenimo kelias, kaip matyt iš jo ligšiolinės biografijos, rodo gan vispusiškus gabumus; jo pasirodymas, kaip kompozitoriaus, suprantama, sukėlė susidomėjimo

Normaliai, jei žmogus, muzikoje išlavintas, bet kūryba neužsiimąs ką nors parašo, iš jo laukiama jau išbandytais keliais, daugiau ar mažiau sklandžia mokykline, konvencine harmonija parašytos muzikos. Šio straipsnio autoriui teko protarpiais sekti "Čičinsko" kūrimo stadijas, kaip būsimam akompanuotojui bei daugiau prityrusiam kompozitoriui, A. Šimkus atnešdavo įvairius fragmentus parodyti ir pasitarti. Buvau išsyk nustebęs, kad ši muzika yra "visai ne tai, ko reikėtų laukti"; buvo jaučiama, kad kompozitorius ieško ir randa originalius kelius, kad turi tvirtą harmonijos pažinimą ir, kas ypač svarbu, kad net eksperimentuodamas su naujesnėmis harmonijomis nepraranda **krypties ir ryšio** pajautimo, kas gali ypač dažnai sudaryti pavojų, apleidžiant įprastos konvencinės harmonijos kelius. Patarimai ar smulkios pataisos apsiribojo pianistiniais akompanimento palengvinimais ir nuomone: "ši muzika rodo aiškių kūrybinių gabumų, turi daug gražių idėjų, yra tvirta techniškai, bet... aš nežinau kaip šis veikalas veiks į plačią publiką visumos atžvilgiu". Nes tikrai, visa veikalo eiga buvo kiek neįprasta; jame nėra jokių atskirų vaidmenų, bet choras, du solistai ir protarpiais įsiterpiąs deklamatorius pasakoja, anot autoriaus, "apie tai, kas buvo seniai ir dar vargu ar šimtaprocentinė tiesa. A. Šimkus, atrodo, vengė didesnių dramatinių įsiveržimų muzikoje, į baladės įvykius žiūrėdamas šviesiai, iš tolimos istorinės (ar neistorinės) perspektyvos.

"Čičinskui" pastatyti buvo įdėta daug darbo. Pastatymo metu teko sėdėti prie toli nukišto fortepijono ir skambinti nelengvą akompanimentą, gerai negirdint nei solistų, nei daklamatorių. Apie visumos įspūdžio susidarymą negalėjo būti nė kalbos. Iš nugirstų nuomonių, atrodo, kad savotiška Marijos aukštesnės mokyklos salės akustika ir, režisūros sumetimais, kiek savotiškas atlikėjų (daklamatorės, stygų kvarteto ir pianisto) susodinimas padarė, kad salėje kai kur nesigirdėjo kvarteto, kai kur deklamatorės, o kai kur gerai girdėjosi viskas. Atrodo, kad nuo tų sąlygų priklausė ir klausytojų įspūdžiai bei nuomonės.

Po koncerto teko pakartotinai išklausyti juostos, kurioje buvo viskas aiškiai girdėti, tiek choras, tiek ir solistai bei palydovai, tiek

Algis Šimkus

ir vienas kitas nesklandumas; šių paskutiniųjų buvo gan mažai; veikalas buvo gerai išmoktas, nebent reikalaująs kai kurių dinaminių išlyginimų: "Kalėdinė" dalis galėtų būti švelnesnė ir lyriškesnė, o kai kurie dinamiški epizodai — kiek smarkesni ir greitesni. Juostos klausant, ypač iškilo abiejų solistų J. Vaznelio ir D. Stankaitytės partijos kiek kūrybinio ryškumo, tiek ir gražaus atlikimo atžvilgiu, su aiškia dikcija ir dramatine ekspresija.

Giliu įsitikinimu galiu pareikšti, kad A. Šimkaus "Čičinskas" yra keleriopai vertingesnis veikalas muzikiniu atžvilgiu, negu iki šiol matyti mūsų spaudos įvertinimai. Yra tai originalus, spalvingas įnašas mūsų literatūron, savo pobūdžiu gerokai skirtingas nuo kitų tos srities mūsų veikalų. Jo kiek epizodinė, ar mozaikinė struktūra duoda vis dėlto didesnį vieningumą, negu buvo lauktina, nors yra pora vietų, kur norėtųsi didesnio muzikinio išplėtimo, ypač chorinėje partijoje veikalo viduryje. Choro partija išlaikyta diatoniškame, harmoniškai santūriame stiliuje, nors pasitaiko ir disonuojančių harmonijų bei staigių moduliacijų bei laisvesnių balsų vedimų. Akompanimento harmonija naujoviškesnė, nevengianti disonuojančių sąskambių, bet nenutraukianti ryšio su tonalumu ar diatonizmu.

Savičiausia, ir, gal būt, kontroversiškiausia "Čičinsko" pusė yra jo minties dėstymas. Autorius nenori pabrėžti žiaurių dramatinių momentų ar įnešti tragizmo ir totaikų: jo pažiūra yra giedri, epiška. Muzika gan santūriai kai kur išreiškia dramatinius įvykius, bet tolimesni komentarai — epiškai šviesūs. Čičinsko rūmai sugriūva iškilmingai, bet ne niūriai; klebonas, neįsileidžiąs Čičinsko į bažnyčią, vaizduojamas šviesiai, romantiškai. Trumpas dramatinis sąjūdis; deklamatorė pareiškia: "žiebia šūvis, ir klebonas... —"; po trumpos pauzos muzika epišku rėmumu pereina prie tolimesnių etapų. Plačiau vestas veikalo galas kompensuoja jo epizodiškumą ir suteikia efektingą užbaigą.

Jau minėtas savotiškumas "Čičinske" yra atskirų vaidmenų trūkumas: visi atlikėjai kartu pasakoja, kaip jau minėjom, apie tolimus ir mums nebe realius įvykius.

Visa tai yra kiek savotiška ir truputį ne tai, ko laukiama. Bet... kodėl ne? Kodėl baladės atvaizdavimas turi eiti jau pramintais keliais, žinomais iš aibės operų, kantatų, oratorijų visoje pasaulinėje literatūroje? Išklausymas "Čičinsko" juostos šio straipsnio autoriui sutvirtino įsitikinimą, kad Algio Šimkaus pasirinktoji forma organiškai išplaukia iš jo kūrybinės individualybės; prisiimant riziką, kad tai gali kai ką nustebint ir kai kam nepatikti.

Iš to neišplaukia, kad "Čičinskas" nereikalautų kai kurių pataisų. Jos turėtų liesti daugiausia kai kurių muzikinių, o ypač chorinių epizodų išplėtimą, suteikiant jiems užbaigtesnės formos, bet ne paties veikalo struktūrą.

Kaip tai bebūtų, viena yra aiškiu: turime "naujagimį" kompozitorių. Įvairiomis kryptimis sėkmingai "besišvaistęs" A. Šimkus nešiojo savyje vieną neišnaudotą talentą muzikinei kūrybai. Jo pirmas išėjimas į viešumą parodė rimtą kompozicinės technikos valdymą ir savitą kūrybinį veidą: šviesiai lyrišką, gyvą, dažnai humoristišką, su gražia, lietuviškų bruožų melodijos dovana. "Čičinske" jaučiama palinkimas į epizodiškumą su geru trumpesnių formų valdymu; pavykęs ir efektingas baladės finalas, kuriame parodytas ir polifonijos valdymas rodo stambesnių formų galimumą. Tačiau apie tai galėsime spręsti iš tolimesnių darbų.

"Naujagimiui" kompozitoriui Algiui Šimkui linkiu nenutraukti įdomiai ir savitai pradėto kūrybinio darbo. "Čičinskas" turėtų būti pakartotas, nes keletas šimtų žmonių negavo bilietų premijon; antra — yra tai veikalas gan rafinuotas, kuris, antra kart klausant, daug kam gali geriau patikt negu pirmame susipažinime. Jis nėra tačiau tiek sunkus suprasti, kad jo įdomumai negalėtų pilnumoje išryškėti jau iš antro karto eiliniam, muziką mėgstančiam žiūrovui. "Čičinsko" pastatymui geriau tiktų mažesnė salė, kaip pvz. Jaunimo centre, kur visos solistų, deklamatorės, stygų kvarteto ir choro detalės geriau galėtų pasiekti kiekvieną klausytoją.

Mūsų kompozitorių šeima praturtėjo nauju ryškiu nariu; mūsų muzikinė literatūra — nauju savitu veikalu. "Dainavos" ansamblis parodė sugebąs sėkmingai nugalėti vis komplikuotesnius kūrinius ir įvykdyti dar vieną reikšmingą žygį — parodyti viešumai stambesnius ir sunkesnius lietuviškus chorinius veikalus.

Atomų dalelių teorija SU6

POVILAS ŽIČKUS

Sakoma, juo giliau į mišką, tuo daugiau medžių. Taip yra ir su atomo tyrimais. Čia turima reikalo su medžiagomis, kurių nematom ir neužčiuopiam. Todėl su jomis dar sunkiau, negu miške paklydus.

Sausio 20 d. New Yorke, Amerikos fizikų draugijos suvažiavime, du Rockefellerio Instituto mokslininkai pateikė dar vieną naują atomo dalelių teoriją. Teorijoj dėstoma apie atomo dalelių ryšį, apie naujas daleles ir apie tai, kaip jos veikia viena kitą atomo branduoly. Čia taip pat įrodinėjamas ryšys tų dalelių, kurios seniau atrodė neturinčios jokio tarpusavio ryšio. Ši teorija gal būsianti atsakymas į problemą daugiau negu šimtui tų sub-atominių dalelių, kurios jau esančios surastos.

Dr. Abraham Pais ir dr. M. A. B. Beg savo teoriją pavadino "SU6", kurią pateikė tiems 6,000 susirinkusių fizikų. Tą teoriją anie fizikai atidengė ir specialioj spaudos konferencijoj.

Prieš eilę metų kai kurie fizikai tvirtino, kad atomas jau yra aiškus, žinomas ir paprastas, kad jis susideda tiktai iš protonų, elektronų ir neutronų. Gi kiti tikėję, kad yra kažkas ir daugiau, negu tos trys dalys. Todėl atomo tyrimai vyko ir vyksta visą laiką ir toliau. Su aukštos energijos aparatais buvo atidengiama vis kas nors naujo. Nuo 1950 metų jau surasta daugiau kaip 100 sub-atominių dalelių atomo branduoly. Tos dalelės laikomos viename junginyje, taip vadinamo, "branduolio-klijaus" pi-mesons.

Darant tuos branduolio tyrimus, buvo surandama vis daugiau tų sub-atominių dalelių. Bet lygiai buvo surandama ir tų naujų medžiagų, kurios tas daleles rišo į jų tarpusavio giminystę.

Toliau dr. Pais sakė, kad tų dalelių buvo surandama vis ksir tinguose pavidaluose ir skirtingose formose, kurios, atrodo, slydo iš mokslininkų rankų, nežinant, ką su jomis daryti. 1964 metais buvo maždaug susitarta dėl tų, taip vadinamų, branduolio džiunglių teorijos, vadinamos "eight-fold", kuri tą šimtą sub-atominių dalelių grupavo į šeimas po aštuonias ir dešimt. Ta "eight-fold" teorija džiunglių gyvulius suvariusi maždaug į zoologijos sodą, bet nieko aiškaus nepadariusi jų vidiniam ryšiui ir tarpusavio sugyvenimui nustatyti.

Ši nauja SU6 teorija dabar padeda geriau suklasifikuoti tas daleles ir duoda geresnį vaizdą jų vidinės dinamikos.

Dr. Pais sako, jeigu atomo branduolio dalelės būtų aktoriai scenoje, tai jis ir dr. Beg yra parašę matematišką instrukciją, kuri aptaria visas galimas roles tų aktorių atomo branduoly. Savo instrukcijoj jie išdėstė choreografiškas rodykles, kurių tie aktoriai turėtų laikytis, pereidami į kitą rolę.

— Amerikoje mediciną studijuoja 32,000 studentų. Prieš 10 m. buvo 29,000.

UŽSIPRENUMERUOKITE MĖNESINĮ KULTŪROS ŽURNALĄ

AIDUS

EINA TREMTYJE JAU DEVYNIOLIKA METŲ

Redaguoja DR. JUOZAS GIRNIUS

Leidžia TĖVAI PRANCIŠKONAI

Metinė prenumerata 7 dol.

Administracijos adresas:

AIDAI
680 Bushwick Ave.
Brooklyn, N.Y. 11221

4½% 5%
current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po ½% už kiekvienus metus, 4 metams pražįus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.
3240 S. HALSTED ST. Telef.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS ORO VĖSINTUVAI — AIR CONDITIONING

TELEVIZIJAS
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už paternavimą vietoje $3, už dirbtuvės darbą $10 ir dalys. Pasiteiraukite apie naujas.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. II a. PR 6-1063

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PRosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p. p.

Pristatome Visokių Rūšių
STATYBAI IR NAMŲ
PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY
LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus.
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

MOVING
R. ŠERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67 PL. WA 5-8063

LA VIE EN ROSE

(Atkelta iš 3 psl.).

giesmių. Negalėjau nuolatos neprisiminti kadaise matytą filmą "Balalaika", kurioje vaizduojamą gyvenimą turėjau progos dabar stebėti. Ne visi rusų emigrantai taip išsilaikė išdidūs po ilgos emigracijos našta, kaip tas virėjas aname savo restoranėlyje. Daugelis palūžo, ilgus metus bevairuodami taksius ar bevalydami naktinius klubus ir jų duris beatidarinėdami svečiams. Daugeliui bepaliko tik kelios dienos metuose, šiek tiek vertos gyventi. Tomis dienomis jie susirenka į kokį didesnį rusų restoraną, vilkėdami seniai pradingusių dienų uniformomis, lydimi senų manierų ir prisiminimų. Toms kelioms akimirkoms jie vėl tarytumei atgyja, vadina vienas kitą kadaise turėtais ir neturėtais titulais, kelioms akimirkoms pagyvena miražų pasaulyje...

*

Anuo pokario metu Paryžiuje neilgam laikui buvo prisiglaudęs ir lietuvių politinių emigrantų būrelis, kažkaip nelinkęs pasivadinti Vokietijoje priimtu vardu — "tremtiniais". Nedidelis tai buvo būrys, nebūtų užtekę jų net didesnio lagerio komitetui suorganizuoti, bet jame buvo nemažai įdomių ir kūrybingų žmonių. Tiesa, jau nuo seniau Prancūzijoje gyveno keliolika darbščių lietuvių, kurie, ir negausūs būdami, daug prisidėdavo prie Lietuvos vardo kėlimo, o kai kurie mūsų menininkai ir žodžio meistrai, anksčiau ar vėliau kūrę ir tebekurią Prancūzijoje ir Paryžiuje, tebelaukia platesnių studijų ir romanistų plunksnos.

*

Ir vėl atsisveikinu su Paryžiumi.

Dar užbėgu į Metro, lyg ir sudiev pasakyti. Savotiškas Metro kvapas taip nostalgiškai primena Paryžių ir jame praleistas dienas, ypač anas dienas, kai jautėmės lyg ir pasaulio centre gyveną, ir visas gyvenimas atrodė dar prieš akis...

Atsisveikinant su Paryžiumi: šios apybraižos autorius Zigmas Umbražūnas.

Ilgam laikui dar užtenka daugybės minčių.

Lėktuvas skrenda virš Islandijos, ir matau saulėje bežvilgančius, lyg sidabrą, geizerius. Po kiek laiko jau stebiu neužmatomus, rūsčius Grenlandijos plotus ir plikų kalnų bei uolų daubose giliai mėlynus, labai giliai mėlynus ežerus.

Lyg ir girdžiu jau labai žinomas ir nesuskaitomai daug kartų girdėtas melodijas, tų tipiškai prancūziškai liūdnų dainų melodijas apie įsivaizduojamą gyvenimą apie mirusius rudens lapus...

Bet šitą akimirką tos dainos ir tos melodijos kažkaip visai naujos. Ir tie paprasti žodžiai kažkaip giliai prasmingi, ...toje rūsčioje Grenlandijos plotų begalybėje paskendus...

KAI ABEJOJAT DĖL SIUNTINIO
dovanų savo draugams į S.S.S.R.
PASINAUDOKITE ŠIUO SAUGIAUSIU KELIU:
1. Nuspręskite, ar jūs norit siųsti siuntinį iš čia, ar dovanos užsakymą automobiliui, motociklui, siuvamai mašinai, TV aparatui ar maisto siuntiniui.
2. Pasinaudokit patikimos firmos kuri turi geriausią reputaciją patarnavimu.
3. Pasitikrinkit, ar šios firmos patarnautojai yra patyrę, kad galėtų tinkamai atlikti jūsų užsakymą.
4. Pasitikrinkit, ar ši firma yra oficialiai pripažinta.
5. Paieškokit firmos, kuri šios srities biznyje yra virš 30 metų. Paieškokit ir rasit:—
GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.
Pagrindinė įstaiga: 716 Walnut Street
PHILADELPHIA, PA. 19106
Telefonas: WA 5-3455

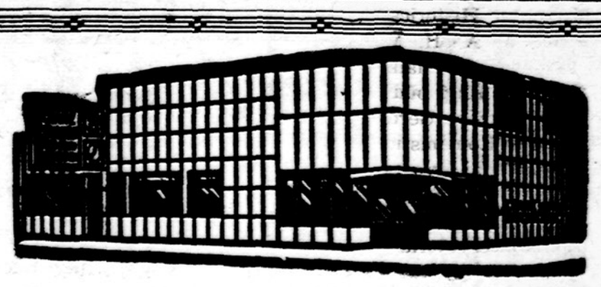

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4½%
Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. ..... 9 v. r. iki 5 v. v.
PIRM. ir KETV ..... 9 v. r. iki 8 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

Lituanistika Lietuvoje ir svetur

DR. JONAS BALYS

Į mano pasiūlymą lietuviškas pradžios ir vidurines ar aukštesniąsias mokyklas nevadinti 'lituanistikos' ar 'lituanistinėmis' mokyklomis, bet tiesiog lietuviškomis ar lietuvių mokyklomis (Draugas, 1965. I. 16), pirmasis atsiliepė P. Skardžius savo ilgoku straipsniu "Lituanistika, jos daryba ir reikšmė" (Draugas, 1965. I. 30). Pagal jo išvedžiojimus išeina šit kas:

1. "Pats žodis **lituanistika** yra visai geras";

2. "Kas pirmas yra pradėjęs vartoti lituanistiką kaip terminą, aš dabar negalėčiau pasakyti";

3. "Gali pasilikti Pedagoginis Lituanistikos (arba geriau: Lituanistinis, t. y. lituanistikai skirtas, glaudžiai su lituanistika susijęs) Institutas";

4. "Dabar vartojamos pradinės ir vidurinės lituanistinės mokyklos dėl galėjimo galėtų būti, žinoma, vadinamos. ir pradinėmis ar vidurinėmis lietuvių mokyklomis..." (toliau seka rezervai: "tik visa bėda" ir t. t.)

Šiuos klausimus nagrinėjant visu prideramu rimtumu ir nenukrypstant nuo temos į pašalinius dalykus, reikėtų turėti galvoje štai kas —

1. Žodis 'lituanistika' yra dirbtinis, greičiausiai padarytas, nusižiūrėjus į vokišką ir iš dalies prancūzišką vartoseną. Jis tiek pat lietuviškas, kiek kazuistika, kabalistika ar balistika. Gyvoje mūsų žmonių kalboje terminų su '-istika' nėra. Kalbininkai labai mėgsta remtis gyvąja žmonių, arba liaudies kalba. Šiuo atveju jie paramos negauna. Ir P. Skardžiaus knygoje "Lietuvių kalbos žodžių daryba" pavyzdžių su '-istika' nėra. Tačiau dėl to nėra didelė blogybė, mes esame pasidarę daug naujų terminų, kurių gyvoji kalba nežinojo. Prileiskime, kad tas terminas yra geras. Yra svarbiau nustatyti, kokia jam duodama reikšmė.

2. Šiuo atveju turime reikalą su tarptautinio pobūdžio terminu, ar bent mes norime jį tokiu padaryti. Deja, terminas 'lituanistika' dar nepasidarė tarptautinis ir vargu ar per ateinantį šimtmetį jis toks pasidarys. P. Skardžiaus nurodyti terminai, **daiktavardžiai** anglistika, germanistika, romanistika ir slavistika, irgi nėra visuotinai priimti. Didieji ir autoritetingi anglų kalbos žodynai, kuriais visi vadovaujasi, šių terminų (tuo labiau lituanistikos ir baltistikos) nežino, būtent: "Webster's New International Dictionary of the English Language" (2nd ed., 1959); "Funk and Wagnalls New Standard Dictionary of the English Language" (1943) ir britiškas Oxfordo "A New English Dictionary on Historical Principles" (red. J. A. H. Murray). Ten randame tik daiktavardį 'linguistics'. Kaip **būdvardžius** randame žodžius Germanistic (Oxfordo), Romanistic ir Slavistic (Webster's), yra net ir Lithuanic (Webster's ir Funk and Wagnalls). Anglosaksai yra dideli konservatoriai ir labai abejotina, ar jie tuos naujus ternus kada nors priims. Tariant P. Skardžiaus žodžiais, "tik visa bėda", kad didžiausioji mūsų išeivijos dalis kaip tik gyvename anglosaksų kraštuose ir čia termino 'lithuanistics' negalime vartoti. Užtat visai teisingai dviejų institutų atspausdintuose dviem kalbom blankuose yra taip rašoma: vieno Institute of Lithuanian Studies, Inc., ir kito Lithuanian Institute of Education.. Angliški pavadinimai yra labai aiškūs ir niekas tų dviejų skirtingų institucijų nesumaišys. Tuo tarpu jų lietuviški pavadinimai, vieno Lituanistikos Institutas ir kito Pedagoginis Lituanistikos Institutas, jau pridarė nesusipratimų ir maišaties.

Pilnumo dėlei galima paminėti, kad vokiškos enciklopedijos "Der grosse Brockhaus" nauja laida (1954—56) vartoja terminus Germanistik, Romanistik ir Slavistik, tuo tarpu Anglistik nevartoja ir nurodo į 'englische Philologie', o Lituanistik iš viso nemini. Prancūzų "Grand Larousse enciklopėdique" duoda tik vieną 'slavistique' ir jį aptaria kaip **'science et études** des langues slaves' (1964, t. 9, p. 860). Ir Brockhause 'Germanistik' yra aptarta kaip **'die Wissenschaft** von den geistigen Wesen der Germanen' (1954, t. 4, p. 533). Kaip matome, ir prancūzai, ir vokiečiai šiems terminams suteikia **mokslo** ir **tyrinėjimo,** bet ne **mokymo** sąvokas.

3. Pagaliau mums gali būti nesvarbu, kaip elgiasi kitų tautų kalbininkai ir kokia yra jų priimta terminologija. Grįžkime prie savo krašto. Manau, kad P. Skardžius ir kiti prisimena, kad Lietuvos universitete nebuvo tokios 'lituanistikos katedros'. Buvo lietuvių kalbos, lietuvių iletratūros, Lietuvos istorijos ir kitos katedros, tačiau nebuvo nei lituanistikos, nei germanistikos, nei romanistikos, nei slavistikos katedrų. Tik kartais tie terminai studentų, gal ir kai kurių profesorių, buvo vartojami kaip 'slang'. Oficialiai buvo Germanų kalbų ir literatūros katedra ir visa eilė kitų katedrų atitinkamoms kalboms ir literatūroms dėstyti (žiūr. Lietuvos universitetų Kaune ir Vilniuje apyskaitas ir kalendorius). Jokia gimnazija ar pedagoginis institutas Lietuvoje irgi nebuvo vadinami 'lituanistikos' ar 'lituanistiniais'. Tiesa, buvo lenkų, rusų, vokiečių ir žydų gimnazijos, pavadintos pagal tai, kieno jos buvo įsteigtos ir išlaikomos ir kokia ten buvo dėstomoji kalba. Tai kodėl gi mes čia išeivijoje turime kažką nepaprasto ir skambaus išrasti? Dabar dalis išeivių mokyklų vadinamos 'lituanistikos', dalis 'lituanistinėmis' mokyklomis. Žinoma, kad terminas 'lituanistinė mokykla' yra geresnis ir aš čia visiškai pritariu P. Skardžiui, o 'lituanistikos mokykla', mano nuomone, yra grynas nesusipratimas. Tačiau tokias prasmės plonybes nedaug kas pastebės ir suvoks. Kam reikalinga ta maišatis?

4. Nors mes turėjome savo universitetą, kurio net dviejuose fakultetuose (humanitariniame ir teologijos - filosofijos) buvo dėstoma lietuvių kalba, literatūra ir istorija, vis dėlto mūsų profesoriai ir kiti intelektualai per eilę metų rašė spaudoje ir ragino vyriausybę, kad ji įsteigtų **Lituanistikos Institutą** kaip grynai tyrinėjimams, bet ne mokymui skirtą instituciją. Pagaliau vyriausybė tai ir padarė. Seimas instituto statutą priėmė 1938. X. 4, bet jis veikti pradėjo tik 1939. III. 1. Tiesa, kad to instituto didžiąją narių dalį sudarė humanitarai profesoriai, tačiau jie suprato, kad to instituto tikslas ir uždaviniai yra skirtingi nuo jų darbo, dirbamo universitete, kur jie pirmiausia ruošė gimnazijų mokytojus. Į tą institutą buvo įjungtos ne mokymo, bet kaip tik tyrinėjimo įstaigos: Lietuvių kalbos žodyno redakcija, Lietuvių tautosakos archyvas, Lietuvos žemės vardynas, Fonetikos laboratorija ir kt. Tiesa tas institutas dėl karo ir okupacijų neilgai tegyvavo ir savo vardu išleido, berods, tik keturis ar penkis veikalus. Vėliau, jau bolševikmečiui užėjus, Lituanistikos institutas buvo įjungtas į Lietuvos mokslų akademiją (1941. I. 16). **Tad mūsų istorija ir nepriklausomos Lietuvos tradicijos rodo, kad 'lituanistikos' terminas buvo vartojamas kaip tik ten, kur buvo atliekamas ne mokymo, bet tyrinėjimo darbas.** Štai šitą aš ir noriu pakartotinai pasakyti. Gali kas nori toliau diskutuoti iki pabalimo ar paraudonavimo, tačiau tai dalyko esmės nepakeis. Konkretus pasiūlymas: kokia nors autoritetinga lietuvių išeivijos institucija, pvz. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, turėtų nutarti, kaip tos mūsų išeivijos mokyklos ir mokyklėlės turėtų vadintis. **Dabar mes daromės juokingi.** Pasiteiraukime, kaip šiuo atveju elgiasi kitų tautybių išeiviai. Ar teko kam girdėti apie 'latvistikos' ar 'polonistikos' mokyklas ir institutus? Jie turi ir mokyklų, ir kitų institucijų, tačiau joms pavadinti suranda tinkamų žodžių savo kalbose.

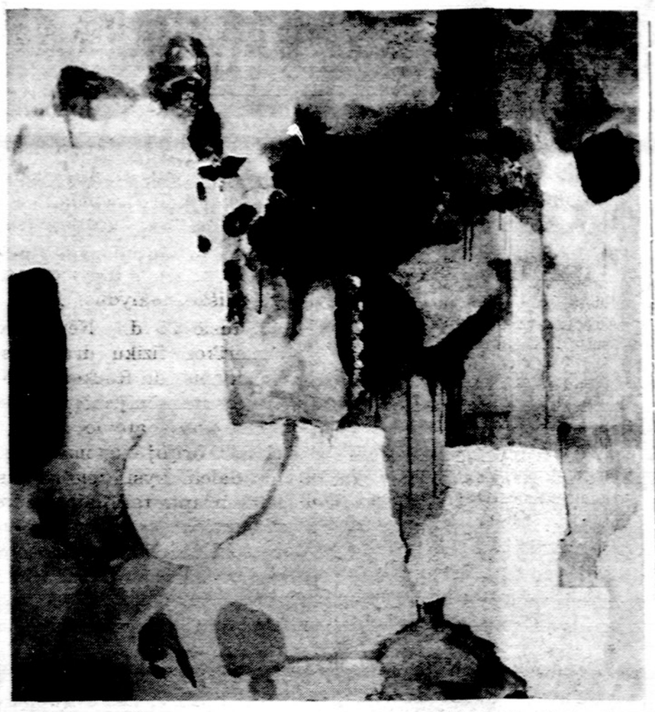

K. Žoromskis **„F 4"** (Paveikslas, buvęs išstatytas 1964 metais 159-toje visos Amerikos tapybos ir skulptūros parodoje "Pennsylvania Academy" Philadelphijoje.

ATKASTAS SALIAMONO LIEJYKLŲ MIESTAS

Artimuose Rytuose archeologai veik kasmet atidengia naujų paslapčių, kurios amžiais dengė senovės tautų gyvenimą. Jau daug senovės miestų yra atkasta, bet dar nemažai jų glūdi po storu žemės sluoksniu. Šių metų pradžioje Palestinoj atkastas dar vienas senovės miestas.

Rytiniame Jordano krante, biblinių laikų Gileado srityje, yra 40 m. aukščio plokščia kalva, vadinama Tell es Sa idiyek (Saido giminės moterų kalva). Jos paviršiuje mėtosi molinių indų šukės. Jau anksčiau kai kurie archeologai buvo tą kalvą pastebėję ir spėlioję, kad ten yra viena iš senovės gyveniečių, bet niekas nesiryžo jos giliau patyrinėti. Tik šių metų pradžioje Pensylvanijos universiteto pasižymėjęs kasinėtojas dr. James B. Pritchard'as pradėjo kasinėti minėtą Moterų Kalvą ir po poros mėnesių buvo nustebintas nepaprastu radiniu. Jo manymu, čia yra surastas Sename Testamente minimas Zarethan'o miestas, kur buvo bronzos liejyklos Saliamono statomai šventyklai. Prieš 20 metų archeologas Nelson Glueck'as, radęs tos kalvos paviršiuje šukę, spėliojo, kad Tell es Sa idiyek kalva esanti Zarethan'o miesto vieta, tačiau kiti mokslininkai buvo kitokios nuomonės, manydami, kad Saliamono vario kasyklos buvusios arčiau Jeruzalės į pietus nuo Negyvosios jūros. Dr. James B. Pritchardo ir N. Glueck'o nuomonę paremia kasinėjamoje kalvoje rasti gausūs bronzos radiniai ir sunkus, liedintas katilas su kaušu ir koštuvu.

Dr. J. B. Pritchard'ui per trumpą laiką pavyko surasti buvusių trijų miestų pėdsakus. Viršutinį sluoksnį sudaro maždaug 700 m. pr. Kr. sunaikinto miesto griuvėsiai, keleta pėdų giliau rasti senesnio, gaisro sunaikinto miesto, pėdsakai. Atkastas vienas pastatas, kuris karščio tiek buvęs įkaitintas, jog sienos parudavusios. Kampe rastos gausios staklių nyčių liekanos leidžia spėti, kad tai buvęs primityvi tekstilės dirbtuvė. Kiek į šalį pakasus ir nuvalius griuvėsius, rastos išgrįstos gatvės, rūpestingai išplanuotas miestas su kepykla. Pastatai iš nedegtų plytų, medinius stogo balkius rėmė centrinės kolonos. Rasta daug kasdieninio gyvenimo apyvokos dalykų.

Jei iš tikrųjų ten yra buvęs Zarethan, tai jis galėjęs būti sunaikintas tuoj po Saliamono mirties faraono Šešonko I. Didžioje Ameno šventykloje Karnake yra užrašas, kuris sako, kad keleriems metams praslinkus po Saliamono mirties Šešonkas I sunaikinęs Palestinos dalį.

Dr. J. B. Pritchardo manymu, Zarethan buvo kanaaniečių apgyventas miestas Jeruzalės žydų valdomas, bet jis buvęs apgyventas dar gerokai prieš žydų atvykimą Palestinon. Surastas 86 laiptų žemyn nusileidžiąs takas, iš šonų apsuptas ir per vidurį perskirtas sienomis. Tai buvęs slaptas takas priešų apsupimo metu apsirūpinti vandeniu.

Po Saliamono laikų miesto liekanų guli ankstyvesnio miesto liekanos. Netikėtai užtiktas turtingas moters kapas iš XII a. pr. Kr., t. y. tuoj pat po Jozuės įsiveržimo. Tai vietos valdovės kapas.

Dėl prasidėjusių karščių Palestinoje kasinėjimo darbai nutraukti, atvėsus orui, darbas bus toliau tęsiamas. Tikimasi dar surasti senesnių žmogaus gyvenimo pėdsakų, net neolito laikų. Jei ta nuomonė pasitvirtintų, tai būtų surastas dar vienas iš seniausių žmogaus gyvenviečių, kaip ir antroje Jordano pusėje Jerichas.

Pr. Pauliukonis

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Chicago 42, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

Stirbis Fuel Oils
Aliejus virtuvei ir krosnims.
"Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEmlock 4-6264
PETER STIRBIS
6741 So. Maplewood Ave
Chicago, Ill. 60629

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Dabar laikas siųsti
savo artimiesiems dovanas
VELYKOMS
ir tik per
CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.
Centrinė įstaiga:
220 South State Street
Telefonas WA 2-9854,
skyrius Marquette Parke
2618 West 63rd Street
Telefonas WA 5-2466
Dabar galite užsakyti per mūsų įstaigą automobilius, motociklus, šaldytuvus, skalbimo mašinas ir kitus vietinės gamybos fabrikatus. Pas mus taipogi rasite gausų, tinkamų siuntimui, prekių ir maisto siuntinių pasirinkimą.
Užeikite, apžiūrėkite ir įsitikinkite patys.
Jau 18 metų pristatome siuntinius į Lietuvą VISADA LAIKU!

PRANEŠIMAS
Lankydamiesi Romoje, Italijoje, apsistokite Popiež. Liet. Šv. Kazimiero Kolegijos svečių namuose:
"VILLA LITUANIA"
Piazza Asti 25
(Via Casalmonferrato 33, Tel. 78.90.33.)
ROMA—ITALIA.
Rasite jaukią aplinką, sveiką maistą ir neperdėtą kainą.
Pageidaujama, kad dėl apsistojimo laiko būtų susitarta iš anksto.
SVEČIŲ NAMO DIREKCIJA

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

MARQUETTE PARKE --
AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

Taupykite savo pinigus pas mus. O jeigu jau esate pasiruošę įsigyti savo namus ir norite gauti paskolą, tai imkite ją Marquette Parke — Amerikos Lietuvių sostinėje, Chicago Savings and Loan bendrovėje, kur visada gausite teisingą patarnavimą, pelningą dividendą ir apdraustą savo santaupų saugumą.

Chicagos Savings bendrovė jau 40 metų teikia įvairius finansinius patarnavimus šio didmiesčio ir jo apylinkių lietuviams. Tūkstančiai pasinaudoja jos patarnavimais. Kviečiame jais pasinaudot ir Jus.

Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia įstaiga, bet stengiamės visuomet teikti geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams ir visada siekiame finansinės stiprybės. Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsią tą pačią atsargią, protingą pinigų administravimo politiką, kuri apsaugo Jūsų santaupas ir neša Jums gerus dividendus.

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meetings
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-In Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

HANDY HOURS
Monday ..... 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday ..... 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday .. Closed All Day
Thursday .... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday ..... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday .... 9:00 A.M.-12:30 P.M.

Mokame aukštą
4 1/4 %
dividendą investavimo sąskaitoms

Chicago Savings and LOAN ASSOCIATION
6245 So. Western Ave. Chicago, Illinois 60636 GR 6-7575

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
FEBRUARY — VASARIO 18, 19, 20 D. D.

CHANTRE V.X.O.P. IMPORTED GERMAN BRANDY	Fifth	$4.89
MEISTER BRAND V.S.O.P. IMPORTED GERMAN BRANDY	Fifth	$4.89
CUSENIER THREE STAR COGNAC	Fifth	3.98
KAIN ALCOHOL 190 Proof U. S. P.	Fifth	$4.89
RICCADONNA VERMOUTH IMPORTED Dry or Sweet 30 oz. Bottle		$1.29
IMPORTED DANISH CHERRY or BLACKBERRY WINE	Fifth	$1.59
YUGOSLAVIAN RIESLING, SAUTERNE or BURGUNDY WINE	Fifth	.98c
GERMAN 1962 VINTAGE LIEBFRAUMILCH MOSELBLUEMCHEN or MAY WINE	Fifth	.98¢
LUANA Imported Coffee Liqueur	Fifth	$4.98
MARASKA PEAR KRUSKOVAC LIQUEUR IMPORTED FROM YUGOSLAVIA	Fifth	$4.98

MILŽINAS IR MAŽESNIEJI

Jubiliejų ir koncertų paraštėje

VYTAUTAS SEIRIJIS

Čurlioniečių sukaktis

Mūsų dainos sambūriai atlieka didelės reikšmės paskirtį Iki šiol neprasiveržėme ryškiai priekin su individualiniais muzikiniais laimėjimais, sunkiose varžybose nesurandame tinkamų kelių su jais pasaulį supažindinti, o lietuvių liaudies daina vis buvo plačiai girdima Europoje ir šiame kontinente. Ji viešėjo radijo ir televizijos stotyse, skambėjo garsiose koncertinėse salėse. Ir mums ji be galo reikalinga: palaiko viltį, kelia nuotaikas, neleidžia pabirti, paįvairina susibūrimus, auklėja, moko.

Dėl to Čiurlionio ansamblio dvidešimtpenkmečio sukaktis, sausio mėn. 15 d. atšvęsta, emigracijos istorijoje turėtų būti aiškiai įrašyta. Ne vien šio liaudies dainos sambūrio svarbi misija, bet ir ansamblio vadovo Alfonso Mikulskio, jo bendrininkės Onos Mikulskienės ir narių ištvermė yra ne kasdieninio pobūdžio.

Penkerių metų stovyklinio gyvenimo laikotarpiu šis vienetas palaikė lietuviškąjį išdidumą Europoje. Jo tuo laiku įgyta išskirtinė padėtis bei meniniai atsiekimai lietuviškąją tremties visuomenę iškėlė aukščiau visos pabėgėlių masės. Pergyvenęs emigracijos lūžį, Čiurilonio ansamblis pajėgė susirinkti ir šiame krašte. Tai ryžto bei pareigos supratimo demontracija, ir dabar tęsiama gausiais koncertais.

Sulaukęs brandaus amžiaus, Čiurlionio ansamblis poilsiui nesirengia. Numatyti koncertai rodo planus. Alf. Mikuslskio dirigavimas šeštadieninės lituanistinės mokyklos mokiniams (žinome iš nuotraukų spaudoje) žymi šio energingo, sumanaus, kūrybingo vadovo pastangas prisiauginti jaunų narių, kurie pakeistų dabartinius, ilgesnio amžiaus, nelaimės ar persidirbimo nuvargintus.

Ansamblis vertas studijos, paruoštos specialistų. Ji turėtų apimti čiurlioniečių politinį ir visuomeninį vaidmenį, muzikinį įnašą mūsų liaudies dainai bei muzikinio auklėjimo nuopelnus (jo globoje išaugo bent pora pranašių solisčių). Milžino sukaktis, kuri čia tik primenama, ir kurios tinkamai atžymėti rašąs nepajėgtų, net geriausių norų skatinamas, dėmesį atkreipia į visus mūsų chorus, kurie, muzikiniai gal kartais menkesni, visuomeniniam gyvenime dažnai prilygsta Čiurlionio sansamblio vaidmeniui. Šis vaidmuo — lietuviškojo jaunimo išlaikymas tautiniame sūkury.

Du ansambliai

Čia norisi atskirai sustoti prie dviejų vienetų. Priežastis — jų jungtinis koncertas Philadelphijoje, o tie du vienetai — "Rūta" ir "Philadelphijos lietuvių tautinis ansamblis".

Sausio šešioliktąją, stiprokai sniego pūgai įsismaginus, gera buvo džiaugtis šešiomis dešimtimis dainininkų. Jungtinis choras, sudarytas iš abiejų ansamblių, išpildė Štarkos, Gruodžio, Banaičio, Bendoriaus, Naujalio, Gailevičiaus, Žilevičiaus ir Gudavičiaus kompozicijas, pakaitomis diriguojant A. Kačanauskui ir L. Kauliniui. Buvo miela klausytis darnaus sąskambio ir jausti, kad dalyviai žino, ko scenoje atsistojo, kad lengvai leidžiasi dirigentų valdomi, nors A. Kačanauskas buvo žinomas tik vienai šio jungtinio choro pusei, o L. Kaulinis — tik antrai.

Jungtinis choras, išpildęs antrąją koncerto dalį, buvo tinkamai pasiruošęs. Pirma dalis teko vien "Rūtos" ansambliui. Čia girdėjome moterų duetą, dvi solo dainas (L. Stukas), solo su vyrų choru ir mišrų chorą. Verta peržvelgti ir "Rūtos" repertuarą: Kačanauskas, Tallat - Kelpša, Dvarionas, Verdi, Foster, Rodgers. Paprasčiausios liaudies dainos sujungtos su operečių ištraukomis, mūsų kaimo sutartinės, susietos su vėliausių filmų muzikiniais gabalais. Ir mišinys susiderino, nes repertuaro liaudies dainos, nors lengvos, nekomplikuotos, taip pat buvo efektyvios, nenuobodžios. Įvairus repertuaras yra A. Kačanausko nuopelnas. Tinkamas jo išpildymas — ansamblio dalyvių ir dirigento darbo vaisiai.

"Rūta" ir "Philadelphijos lietuvių tautinis ansamblis" JAV lietuvių visuomenėje yra laikytini rimtais dainos vienetais, be kurių ne tik rytinio pakraščio gyvenimas aptuštėtų, bet ir mūsų dainų šventės pajustų didelę spragą.

A. Kačanauskas yra tvirtas, savimi pasitikįs vadovas. L. Kaulinis, Philadelphijoje chorvedžiu išaugęs, keliolika metų dirbęs su kantrybe ir parodęs didelį organizacinį pajėgumą, toli prašoko mėgėjo lygį ir atsistojo mūsų rimtųjų chorų vadovų tarpe.

● **J. Miltinio režisuota B. Sruogos "Pavasario giesmė"** Panevėžio dramos teatre pastatyta B. Sruogos lyrinė drama "Pavasario giesmė". Veikalą pastatė teatro vyr. režisierius J. Miltinis, dekoracijos — Vyt. Palaimos, muzika — komp. Vyt. Paltanavičiaus. Pagr. vaidmenyse B. Babkauskas, S. Kosmauskas, E. Matulaitytė, L. Adamavičiūtė, S. Petronaitis.

JAU PRADEDAMA "ĮSISAVINTI" PARTIJOS ĮSAKYMAI

(Atkelta iš 3 psl.).

karai, o Tichonovo vardas gangreit būtų gretinamas greta kito didžiojo Nobelio laureato **Churchillo.**

Deja, tolimesniais žodžiais Tichonovas nebe taip jau stilingai visą sovietinę literatūrą sukrauna į partijos glėbį: sovietinė literatūra "ėjo su komunistų partija, ir partija vadovavo ir padėjo sovietinei literatūrai visuose jos egzistavimo etapuose". Ir taip tautų neprklausomybės viltys išblėsta, kadangi partijos tikslas, kaip žinome, yra ne tik mažąsias Baltijos valstybes, bet ir didžiulę Ameriką palaidoti.

Atsakomybė prieš tėvynę ar prieš visą žmoniją?

Tolesniuose to politinio rusų rašytojų **sekretoriaus išvedžiojimuose skaitome**:

"Visus įvairių mūsų Tėvynės tautų rašytojus (aišku, jų tarpe ir pavergtų lietuvių rašytojus — B. B.) apjungė šalia jų individualiai kūrybinio ir tautinio savitumo supratimas savo asmeninės atsakomybės prieš **gimtąją tėvynę,** prieš **visą dirbančią žmoniją** už revoliuciją ir pasaulio likimą, už išlaikymą ir neliečiamybę pirmos pasaulyje darbininkų ir valstiečių valstybės, už kiekvieną sovietinės politikos, ekonomikos, mokslo ir kultūros pasiekimą".

Nagi, mieli broliai, ar neužtenka to vieno sakinio, kad pamatytume, kokia našta užkrauta pavergtos Lietuvos rašytojui? Jokia normalaus žmogaus logika negalėtų "įsisavinti" tokių absurdiškų priešybių, kokios ultimatyvia forma pateikiamos sovietiniam rašytojui, būtent: kaip galima jungti du priešingus dalykus — rašytojo atsakomybę "prieš gimtąją tėvynę (pered rodnom narodom) ir prieš visą dirbančią žmoniją?"

Čia tegali būti vienas pasirinkimas: arba už savo tėvynę, arba už viso pasaulio žmoniją, jų tarpe ir už savo tėvynės priešus. Praktiškai tegul pabando kuris sovietų rašytojas eiti su dirbančiąja Vakarų Vokietijos ar Amerikos žmonija... Ką gi, iš tikro, reiškia dirbančioji pvz. Vakarų Vokietijos žmonija? Ogi reiškia 100% jos gyventojų (kadangi nedirbančiųjų, t. y. bedarbių, ten visai nėra). O juk tų Vokietijos gyventojų siekimus ir nuotaikas sovietinis rašytojas puikiai žino...

Nušvietus kiek centrinį pochruščiovinės sovietinės literatūros kelią, rodos, nebeįus reikalo stebėti detalių, kaip jos netrukus ims reikštis periferijose, taigi ir mūsų Lietuvoje.

Mieželaitis — įkvėptas Lenino

Įvairių respublikų rašytojų atstovai 1965. 26—27 d. buvo suvaryti į Maskvą gauti nurodymų, apie ką reikės rašytojams rašyti sukaktuviniais 1967 metais.

Reikia pastebėti, kad ne visi pasiskubino šokti pagal sekretoriaus Tichonovo dūdą. Sakysim, sibiriečių atstovas A. Smerdov pažadėjo tik eilėraščių apie Sibirą ir sibirinių romanų. Gudų atstovas P. Brovka savo planuose taip pat nenurodė nei spalio revoliucijos, nei Lenino sukakčių. Nei armėnų nei kirgizų, nei latvių nei estų kalbėtojai irgi nepareiškė pasiilgę Lenino.

Užtat mūsiškis lenininis laureatas Mieželaitis, kalbėdamas apie pavergtuosius Lietuvos rašytojus, dar vieną kartą iškilmingai atsiklaupė prieš Leniną ir jo spalinę revoliuciją: "Patys talentingiausi (Lietuvos) literatai šiuo metu užimti kūriniais, pašvęstais Spaliui ir didžiajam Leninui. Rašytojai stengiasi filosofiškai įprasminti Spalio epochą, būti aktyviais revoliucinių idėjų propagandistais..." (Literat. Gezeta 1962. II. 2). Argi neaišku, kad gabesnieji Lietuvos rašytojai jau gavo partijos įsakymą, kurį jiems perdavė Mieželaitis?

"Znamia" žurnalo red. V. Koževnikov iš anksto įspėja, kad visoki kuinai neišjotų į Lenino šlovingąjį žygį: čia turį dalyvauti tik įkvėptieji tūzai ir karaliai: "Į išmintigojo Lenino paveikslą atkreipti dėmesį turi moralinę teisę tik tas menininkas, kuris jaučia tikrą kūrybinį troškulį parodyti visą vado didybę — visame jo nemaraus vaizdo integralume ir vientisume" (Ten pat).

Mieželaičio jau nebėra, bet atrodo, kad ir Justinas Marcinkevičius, kaip lietuvis, gangreit bus likviduotas, kadangi jau įrašytas kandidatu į leninine premiją. Jau paleidžiami per maskvinius laikraščius "liaudies balsai", pvz. iš Rygos, reikalauja premijuoti Marcinkevičių už jo poemą "Kraujas ir pelenai", kuri "kruvino fašizmo piktadarybes primena su nauja milžiniška menine jėga" (Lit. Gazeta 1965. II. 6).

O kiekvienas lenininkas, kaip matome iš Mieželaičio ir iš ankstesnių stalininkų Venclovos bei Tilvyčio, turi atsižadėti savo tautos ir žygiuoti su bendra Lenino tauta, su visasąjungine liaudimi.

MIELI TAUTIEČIAI!

Pasiremdami ilgamečiu patyrimu ir nuolatiniais prekybiniais ryšiais su Lietuva kviečiame per mus pasiųsti giminėms Tėvynėje tai kas ten naudingiausia ir reikalinga.

Siūlome šiuos vertingus siuntinius labai aukštos kokybės dovanų ypatingai nuspaustomis kainomis įskaitant Sov. muitą ir pasiuntimą.

LKS: Vyr. arba mot. angliško gabardino lietpaltis; 3½ jardų angliškos vilnonės medžiagos kostiumui ir 4 jardai puikaus nepermatomo nailono suknelei, tik už $66.00.

Dvigubas LKS: 2 lietpalčiai, 7 jardai medž. dviems kostiumams 8 jardai nailono dviems suknelėms, tik už $120.

P—3: 6 jardai šiltos angliškos vilnonės medžiagos dviems paltams ir 3½ jardų extra geros viln. angl. medžiagos kostiumui tik už $75.00,

V—3: 10½ jardų labai tvirtų gražių vilnonių angl. medžiagų 3 eilutėms, tik už $55.00,

N—4: 16 jardų keturioms suknelėms nepermatomo sunkaus pageidaujamų spalvų labai gražių raštų nailono, tik už $45.00,

V—3 ir **N—4** jungtinį siuntinį skaitome tik $86.00 (susitaupo pasiutimo išlaidos).

ir patį vertingiausiąjį

SM siutinį: 6 vilnonės kašmiro skarelės su gėlėmis įvairių spalvų; 6 itališko šilko elegantiškos gražių raštų skarelės ir 3 skotiškos vilnos arba orlono labai šilti susegami arba per galvą užmaunami megztiniai, tik už $65.00.

Garantuotas ir apdraustas pristatymas per 3—4 savaites. Gavėjams nereikia nieko primokėti. Viskas įskaičiuota į nurodytas kainas.

BALTIC STORES, Ltd.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2., England

Telef. SHO 8734.

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m.

Atstovai USA:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Te. 436-0494)

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klijentų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

● NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
● BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
● BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-6808
● ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
● BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
● SOUTH BOSTON, MASS., 327 W. Broadway, ... Tel. 268-0068
● BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2674
● CHICAGO 22, Ill., — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6966
● CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street ..... WA 5-2737
● CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
● DETROIT, Mich.,—7300 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
● GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. .... GL 8-2256
● HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... GL 7-1575
● HARTFORD, 14, Conn., 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030 ir 246-0215
● IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ..... ES 2-4685
● YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-0440
● LOS ANGELES 22, Calif.—960 So. Atlantic Blvd. .... AN 1-2994
● LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
● NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
● NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. ..... LO 2-1446
● PATTERSON 1, N. J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
● PASSAIC, N. J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
● PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. .... PO 5-5892
● PITTSBURGH 3, Pa — 1307 E. Garson Street ..... HU 1-2750
● SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
● WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
● WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868
● YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave. ..... GR 6-2781

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident call)

GR 6-7777 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY & FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59h St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS ČESAS

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val. antr., trečd., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

TOO DRY HOME ?

All winter long, bone-dry, heated air robs your family of essential moisture. This robbery can cause colds and other respiratory diseases; many other discomforts and damages. Moisture must be added. *Here's how:* With an Aprilaire Humidifier. *Here's why:* It adds just the right amount of moisture accurately, constantly, automatically. No mists, droplets, white dust. Choose the finest—the Aprilaire Humidifier.

Models for all types of heating

Humidify with

RP Aprilaire

AUTOMATIC **HUMIDIFIER**

GAPS HEATING & COOLING SERVICE

6641 So. Western Ave. Tel. — PR 6-6677

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

Sinclair HEATING OIL SuperFlame

3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIDELITY & DEPOSIT
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIBRALTAR INSURANCE
THE HANOVER
HIGHWAY INSURANCE
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY
MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams Street Room 800

Telefonas CEntral 6-5206

SUSTOKIT, APŽIŪRĖKIT — MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ

STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass". Jei jūs nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.

PIRKSIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffetą, aksomo, angliškų medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę. Jefferson St., Chernin's aikštėje.

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

Kultūrinė Kronika

JUDINAMAS LITERATŪRINĖS PLOKŠTELĖS REIKALAS

Lietuvių Bendruomenės Kultūros fondo vicepirmininkas **L. Raslavičius,** norėdamas išsiaiškinti grožinio skaitymo ir deklamacijų plokštelės įkalbėjimo galimybes, vasario mėn. 13 d. buvo nuvykęs Washingtonan pasimatyti ir pasitarti šiuo klausimu su aktoriumi **Henriku Kačinsku**. Šia proga tenka pasakyti, kad dar prieš 1963 metų Kalėdas Kultūros fondas buvo kreipęsis į aktorių H. Kačinską, prašydamas įkalbėti vienoje ilgo grojimo plokštelės pusėje Donelaičio "Metų" kai kurias dalis ištisai, o iš kitų padaryti kompiliaciją maždaug 20—23 minučių skaitymui. Antroje gi plokštelės pusėje turėjo būti rinktinė Maironio lyrika.

Henrikas Kačinskas

Po to H. Kačinskas buvo atrinkęs visus reikalingus tekstus ir jau daug repetavęs studijoje prie mikrofono. Dar keletas repeticijų, ir jau būtų galėjęs pradėti įkalbėjimą. Tačiau viskas turėjo būti, bent laikinai, užmiršta, kai dėl balso stygų uždegimo aktoriaus balsas beveik visai pražuvo. Rūpestingai pildydamas gydytojų nurodymus ir labai tausodamas balsą, dabar aktorius jau yra padaręs gražią pažangą visiško pasveikimo kryptimi. Tačiau dabartinis jo balso stovis dar vis neleidžia ryžtis tokiam dideliam darbui. Nežiūrint to, kalbėdamasis su Kultūros fondo vicepirmininku L. Raslavičium, Henrikas Kačinskas užtikrino, kad, kai tik balsas sutvirtės, pirmutinis jo darbas bus įkalbėti aną planuotąją plokštelę.

Jau praėjus Maironio ir Donelaičio metams, aktualu pasidarė taipgi turėti plokštelėje H. Kačinską, skaitantį ne vien tik poeziją, bet ir kūrinius, kuriuose atsiskleidžia ir dramatiškasis mūsų aktoriaus skaitymo grožis. Kultūros fondas, be Maironio ir Donelaičio, dar norėtų taipgi plokštelėje įamžinti ir H. Kačinsko deimančiukus: A. Baranausko "Anykščių šilelį", V. Krėvės "Arą" ir kt. Paties aktoriaus žodžiais tariant, lyrika ne taip arti jo širdies, kaip dramatiškieji gabaliukai.

Reikia tikėtis, kad artėjančio pavasario ir vasaros šiltas oras leis Henrikui Kačinskui atgauti pilną savo balso jėgą ir pradžiuginti mus lietuviško žodžio kūrybiniu grožiu, nežiūrint, kokiame pasaulio kampe bebūtume.

● **Kultūrinės temos simpoziumas Čiurlionio galerijoje, Chicagoje.** Šiandien (vasario mėn. 20 d.) 7 val. 30 min. vakare Lietuvių menininkų klubas čia rengia įdomų pokalbį apie bažnytinę architektūrą ir bažnytinį meną. Pašnekesį, klubo pakviestas, sutiko moderuoti kun. V. Bagdanavičius, MIC. Simpoziume pasižadėjo dalyvauti ir temą savu požiūriu aptarti visa eilė žinomų mūsų kultūrininkų, savos srities autoritetų: architektai — Germanas, Kerelis, Vepštas, Pelda, kun. dr. Baltinis, dail. Valeška, LB centro valdybos pirm. Jasaitis ir kiti. Visuomenė taipgi kviečiama simpoziume gausiai dalyvauti.

● **Jaunimo literatūros premijos jury komisija.** Jaunimo literatūros išleistiems 1964 metais veikalams ar rankraštyje pristatytiems Švietimo tarybai iki š. m. balandžio mėn. 1 d. Lietuvių fondo skiriamai premijai atrinkti komisijon sutiko įeiti poetas **Kazys Bradūnas**, rašytojas **Benediktas Babrauskas** — Lietuvių fondo atstovas, rašytojas **Česlovas Grincevičius** — Cicero aukštesniosios lituanistinės mokyklos direktorius, ir mokytojai — **Juozas Plačas** ir **Jūratė Juozevičiūtė** — jaunosios kartos atstovė.

JAV LV Švietimo Taryba

● **Smuikininkė Elena Kuprevičiūtė koncertuos Chicagoje** kovo 28 d. Koncertas įvyks jaunimo centre ir visas pelnas bus skiriamas Putnamo seselių naudai. Tuo pačiu laiku įvyks taip pat ir Putnamo rėmėjų seimas. Paruošiamieji darbai jau pradėti. Visi rėmėjai ir rėmėjos rūpinasi, kad tiek seimas, tiek koncertas gražiai pavyktų.

● **Šveicarijoje apie Lietuvą.** Š. m. sausio 27 d. per Šveicarijos trumpų bangų radiją rašytojas Edzard Schaper iš Berno studijos skaitė paskaitą apie Pabaltijo valstybes. Nepaprastai turiningoje 50 min. paskaitoje prelegentas gausiais pavyzdžiais pavaizdavo, kaip Pabaltijo tautos šimtais gijų yra susijusios su Vak. Europa bei jos kultūra. Maskvai užgrobus Pabaltijo valstybes, nukentėjo ne tik pačios Pabaltijo tautos, bet ir visa Vakarų kultūra. Prelegentas paskaitą baigė žodžiais: Vakarai neprivalo užmiršti Pabaltijo, nes ir jis priklauso bendrajai Vakarų kultūri.

● **120 metų nuo rašytojos Žemaitės gimimo.** Šiemet sukankant 120 metų, kai gimė rašytoja Julija Žymantienė - Žemaitė, sukakčiai paminėti Lietuvoje sudarytas komitetas su pirm. A.Gudaičiu - Guzevičium priešaky. 20 asmenų komitete tik septyni rašytojai ar kritikai, kiti — partijos, valdžios ar spaudos atstovai.

● **Leidiniai apie pavergtus kraštus.** Pavergtųjų Europos Tautų organizacija New Yorke pradėjo leisti seriją leidinių anglų kalba apie jos atstovaujamus devynis Rytų ir Vidurio Europos kraštus. Kiekvienas tų leidinių turi 48 psl., Europos žemėlapį su devyniais kraštais. Pastaruoju metu pasirodė: "Albanija", "Bulgarija" ir "Čekoslovakija". Šie leidiniai tinka kaip informacinė medžiaga svetimiesiems apie pavergtuosius kraštus. Toliau numatyti leidiniai apie Estiją, Vengriją, Latviją, **Lietuvą,** Lenkiją ir Rumuniją.

● **Naujas Tėvų jėzuitų leidinys.** "Šventoji auka" — vaizdų knyga apie šv. Mišias su 37 didelio formato fotografijomis yra leidžiama tėvų jėzuitų Chicagoje. Leidinio kaina $8.00. Galima užsisakyti šiuo adresu: "Šventoji auka", 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636. Puslapinės leidinio fotografijos Algimanto Kezio, SJ; naujas maldų vertimas Bruno Markaičio, SJ; grafiškasis apipavidalinimas dail. Algirdo Kurausko. Kiek iš laikraščiui prisiųstųjų pavyzdinių puslapių matyti, tai bus mūsuose tikrai pirmas tokio iškilaus skirtinio meniškojo apipavidalinimo religinio pobūdžio leidinys. Knyga išeis š. m. kovo mėn. pradžioje.

NOW CUT FUEL BILLS UP TO 20%
Every drop of our fuel oil contains this revolutionary additive which eliminates heat-robbing, dollar-robbing soot
PETROMISER 20
GAPS PETROLEUM COMPANY
6641 S. Western Ave.
Tel. PR 6-6677

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENĖ

Vedybinė komedija

Pikantiška antrašte, su žavios išvaizdos populiariausių žvaigždžių porele, spalvotasis naujai išleistas filmas **"Strange Bedfellows"** tikriausiai susižvejos nemaža milijonų.

Visas turinys — sena meilės formulė: porelė susitinka, įsimyli, veda, pešasi, skiriasi, grįžta ir susitaiko. Paskaninimui priberta vienur kitur ir prieskonių: keleta modernių komplikacijų.

Rašytojas - režisierius Melvin Frank žiūrovą vedžioja per turtingai apstatytas eksekutyvų raštines, jų butus, Soho (Londone padugnių centrą) ir pan. Jis įvedė linksmus charakterius ir sukūrė keletą šviežių ir juokingų scenų. Gal kiek galima paprieštarauti dėl aiškiai vykstančios ir numatomos intrigos. Tačiau ir čia Frank mokėjo taip sumegzti bei perpinti viską linksmais niekais, kad išėjo įvairus, margas, nenusibostantis mezginys.

Rock Hudson dirba vienoje naftos kompanijoje. Per vieną dieną jis susitinka, įsimyli ir veda gražią bitnikę Tonį (Gina Lollobrigida). Toji nenuorama pikietuoja viską, su kuo ji nesutinka. O jos vyras nesutinka su jos nesutikimais. Ir taip vyriškis pabėga — tarnybos reikalais išvyksta 7 metams į Arabiją. Grįžęs Londonan, ieško skyrybų. Toni dabar — žavi madų kolumnistė. Abu sutinka vėl pamėginti sugyventi. Tačiau Toni pakeitė rūbus, bet ne savo galvoseną. Ir kai ji nutaria protestuoti neteisybę, vieno jauno skulptoriaus adresu, jodama per Londono gatves kaip Lady Godiva, savaime aišku, pasipila aibės komplikacijų.

Mažesnėse rolėse: Gig Young (televizijos serijų "The Rogues" herojus), Edward Judd, komikas Terry - Thomas ir kiti.

Daug juokingų momentų, keleta labai originalių scenų, puikių Londono vaizdų. Filmas tinkamas tik suaugusiems.

Buvusi imperatorienė — naujoji aktorė

Kritikai bei žiūrovai atsiliepė gana palankiai, nors ir ne vienbalsiai, apie Sorayos, buvusios Irano imperatorienės, filmo debiutą. Gražioji buvusi Irano Shah Mohammed Reza Pahlevi žmona turi filme **"Three Faces of a Woman"** tris roles. Premjera įvyko vasario 11 d. Romoje, Italijoje.

Dienraštis "Paese Sera" rašo, kad Sorayos pasirodymas buvo pozityvus. Jai pasisekė dominuoti ekrane su užtikrinta laikysena ir gražiu bei išsiskiriančiu veideliu. Ji taipgi atrodo galinti tapti aktore.

Kitas Romos laikraštis "Momenta Sera" išgyrė "jos magnetiškas akis" ir "ramią žvaigždės laikyseną".

Čaplino duktė "Dr. Živago" filme

Trejetas pačių didžiausių žurnalų JAV-ėse pasiuntė savo rašytojus į Ispaniją aprašyti Geraldine Chaplin, Charlio Chaplino dukterį, vaidinančią "Dr. Živago" filme. Režisierius David Lean, tik po vienos savaitės darbo su ja, pareiškė, kad jos asmenybė trykšte tryška iš ekrano. Jai užtikrinama žvaigždės karjera. Jau dabar Metro - Goldwyn - Mayer laukia jos su dviem filmais. Tačiau po šio filmo, ji vyks į Lenkiją vaidinti italų kompanijos statomame filme. Vėliau ji vaidins Anne Boleyn Hal Wallis pastatyme "Anne of a Thousand Days". Ispanų spauda daug rašo apie ją. Esą, ji yra "nesugadinta, paprasta, išmintinga, linksma ir kitus pralinksminti bei gimus mimikė".

MOVING
Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų.
A. VILIMAS
3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

FOTOGRAFAS
ŽAVIOMS NUOTAKOMS
THE Paul STUDIO
home of MODERN photography
Courtesy by Studio
PORTRAITS • CANDIDS
3213 S. MORGAN ST. YArds 7-5858

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef.PR 8-0833 PR 8-0834

SIUNTINIAI — DOVANOS Į SSSR
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(Licensed by Vneshposyltorg)
EXEKUTYVIS OFISAS
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York — Tel. IN 7-5522
DĖMESIO DĖMESIO
Pranešame, kad pagal naują susitarimą tarp Vnešposyltorg, Maskvoje ir Package Express jau dabar galite siųsti savo giminėms ir draugams siuntinius į SSSR, jie nieko netrės primokėti gaudami įvairiausių produktų siuntinių-dovanas, kurie bus sudaryti iš SSSR gamintų pirmos rūšies produktų.
Čia nurodytos kainos yra VISOS IŠLAIDOS produktams parinkti ir jiems nusiųsti į bet kurią SSSR dalį.
Užsakyti siuntiniai sudaromi Maskvoje, Odesoje ir Rygoje.
Siuntiniai bus įteikti gavėjui po 10-20 dienų užsakymui atėjus į Maskvą.
Siuntiniam galima užsakyti ir delikatesus, tarp jų — juodąją ikrą, vėžių konservus, šprotus, saldainius ir kitus.
Siuntėjas gali siųsti dovaninių siuntinių kiek nori. Yra ir paruošti, standartiniai siuntiniai, arba galite pasirinkti produktus patys iš katalogo.
Firma atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos po pietų.
MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
COHOES, N. Y.	13 SARGENT STREET	—	FE 7-2727
FARMINGDALE, N. J.	FREEWOOD ACRES	—	363-0404
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TIGHMAN STREET	—	HE 5-0415
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	BA 5-4210
LOS ANGELES 4, CAL	107 SO VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 South Avenue	—	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3980

REIKALAUKITE MŪSŲ NAUJŲ KATALOGŲ SOVIETINIAMS PRODUKTAMS
Dovanų pristatymas ir apsauga garantuojama.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23 rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Draugė.

Akademinės Prošvaistės

Leidžia Lietuvių Studentų Sąjunga.

Redaguoja Ramunė Kviklytė, 5747
S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629

AMERIKOS STUDENTAI

Keli jų veido ir dvasios bruožai

Daugumoje užsienio kraštų studentai vaidina labai svarbią rolę krašto politikoje. Studendija yra skaitoma kaip labai stipri, pagarbos verta, dažnai pavojinga jėga. Universitetuos gimsta ne viena radikali idėja, užsiplieskia gaivalingos demonstracijos, kurios dažnai išsivysto ir į revoliucijas. Pvz. vengrų, vokiečių ir net lietuvių sukilimuose prieš komunistinę rusų valdžią svarbų vaidmenį vaidino taipgi studentija.

Lyginant su kitų kraštų studentija

Šiuo atžvilgiu Amerikos studentija labai skiriasi nuo tipiškų užsienio kolegų. Nuvykę į universitetą, studentai ne tik kad neišvysto domėjimosi savo krašto ir pasaulio politika, bet dažnai, negaudami kasdieninio šeimyniško dienraščio, visiškai nuo pasaulio įvykių atitolsta. Universitetiniai laikraščiai yra paprastai skiriami socialinėm temom. Pasaulio žinios lieka ten antraeiliu dalyku. Aišku, negalima per daug Amerikos universitetų peikti. Atsiminkime, kad mokslas Amerikoje yra daug kam prieinamas. Kolegijos lankymas tipiškai vidurinei klasei pasidaro beveik būdingas privalumas. Dėl to ir studentija pasidaro nebe tokia rinktinė, kaip kituose kraštuose, kur mokslas yra labiau rinktinei publikai — turtingesniems bei gabiems studentams.

Amerikos studentus, lankančius didžiuosius valdiškus universitetus, galima padalinti į tokias keturias grupes:

Mokslas dėl mokslo

INTELEKTUALAI, tai tie, kurie lanko universitetą, grynai siekdami tik mokslo, ieškodami gilesnės gyvenimo prasmės. Jie ateina į universitetą neieškoti įdomios socialinio gyvenimo aplinkos, nebūtinai jie ir tikisi baigę gauti geresnį darbą ar daugiau pinigo, bet universitetą lanko dėl to, kad žinios, kurias jiems profesoriai ar geri universiteto knygynai atskleidžia, tikrai juos pačius domina.

Daugiau vaidybos negu tikrovės

PSEUDOINTELEKTUALAI, arba, kaip vienas socialogas juos pavadino, "the great unwashed", mėgina sekti tikrųjų intelektualų pėdomis. Deja, jų visa inteligencija dažniausiai yra grynas paviršutiniškumas. Savo bohemiška išorine apranga, plaukų šukuosena, ar geriau pasakius nešukuosena, jie mėgina nuduoti, kad yra per daug užsiėmę, ieškodami tikro gyvenimo prasmės, laimės žmonijai, lyg neturėdami laiko rūpintis savim ir kitais kasdieniniais mažmožiais. Berniukai ir mergaitės, paprastai kaip pro užuolaidas, žvelgia į kitus studentus bei mokytojus pro savo ilgus plaukus, kurie būtinai uždengia nors vieną akį. Vyrai krapšto savo susiraičiusias barzdas ir džiaugiasi, kad nesiskusdami jie sutaupo tiek daug brangaus laiko, kurį gali paaukoti žmonijos labui. Ši grupė paprastai domisi politika, karštai dalyvauja rasiniuose ginčuose; suėję kalbasi psichologinėm, socialiniėm bei filosofinėm temom, būtinai kalboje vartodami daug garsių vardų. Jie dažnai, ypač savo tarpe, skleidžia laisvo, jokių saitų nesuvaržyto gyvenimo idėjas. Bet geriau juos pažinus, viskas dvelkia netikrumu ir lėkštumu. Didelė dalis priklausiančiųjų šiai grupei čia pritapo vien dėl to, kad dėl tam tikrų trūkumų nerado vietos kitoje grupėje. Priklausydami šiai grupei, jie randa čia sau šitą kampelį, pateisinimą vienokiems ar kitokiems savo trūkumams savo skirtingam elgesiui; čia jie

Pavasario pranašai — ledo varvekliai. Nuotr. R. Kisieliaus

jaučiasi dalis tam tikros jaunimo šeimos, jaučiasi kur nors priimti.

Materialinis interesas

Trečiąją grupę sudaro studentai, kurie universitetą lanko daugiausia dėl MATERIALINIŲ PRIEŽASČIŲ. Didelę dalį šios grupės studentų sudaro jau šeimas sukūrę asmenys: vyrai, kurių žmonelės dirba, kurie laukia, kada pagaliau ir jie, gavę diplomus, galės pradėti uždirbti duoną. Paprastai šie asmenys reguliariai lanko klases, gauna gerus pažymius. Mokslas ir jo geri pažymiai tuo momentu jiems yra pirmaeilis dalykas. Universiteto socialinis gyvenimas juos mažai veikia. Pats mokslas jiems yra tiek malonumas, kiek būtų malonus ir kiekvienas kitas darbas kokioje nors įmonėje. Į šią grupę įeina ir dauguma vakarinių kursų studentų, kurie dieną sėdi įmonių darbe, o vakare prie knygų. Mokslas jiems reiškia geresnį darbą ir aukštesnį atlyginimą ateityje.

Grafai ir bajorėliai

Tačiau didžiausia grupė Amerikos studentijos yra tokių, kuriems universitetas yra svarbi socialinio bendravimo vieta. Į šią grupę įeina beveik visi socialinių korporacijų "fraternities" bei "sororities" studentai. Studentai šioje grupėje nėra vertinami dėl savo mokslinio išsilavinimo, bet daugiau dėl savo socialinių užsiėmimų, bei fizinių sugebėjimų. Futbolo, krepšinio žvaigždės, grožio karalaitės šviečia aukščiausioje šios rinkos vietoje. Išorinė išvaizda šiai grupei yra labai svarbi. Mergaitė būtinai turi atrodyti kaip tik ką išžengusi iš "SEVENTEEN" arba "Mademoiselle" žurnalo Jos svarbus uždavinys universitete yra susirasti sau gerą vyrą. Aišku, mokslas irgi yra svarbus, bet jis jokiu būdu neturi per daug varžyti jos socialinio gyvenimo. Vis dėlto mokslo visiškas užmiršimas čia irgi nėra rekomenduojamas. Negavusi atitinkamo pažymių vidurkio, esi šalinama iš universiteto, o tuo pačiu žingsniu prarandi ir savo socialinę aplinką. Tačiau per pora metų didelė dalis šios grupės suranda savo ieškinį ir pasitenkinę tuo, ką spėjo pramokti, pasitraukia iš universiteto Šios grupės studentų ir studenčių tarpe šeštadienis be pasimatymo yra skaitomas didžiausia nelaime. Šiai nelaimei išvengti universitete veikia įvairūs socialiniai postai sukombinuoti suinteresuotiems pasimatymus (blind dates). Ir labai stebėtinai daug asmenų naudojasi šiais patarnavimais. Beveik juokinga, kad tūkstantiniuose universitetuose patys žmonės negali susirasti sau patinkančių, bendrus interesus turinčių draugų.

"Sororities" ir "fraternities" laiko save šios grupės aristokratija. Taip kaip senovės romantiškomis dienomis buvo didesnė garbė susitikti su grafu negu su paprastu bajorėliu, taip ir čia yra didesnė garbė išeiti su tokios ar šiokios garsios korporacijos nariu negu šiaip sau studentėliu. Išeidinėjimas su korporacijų nariais dažnai yra net nepatartinas. Tikrieji kunigaikščiai šioje korporacijų sistemoje yra tie, kurie priklauso geroms korporacijoms, pasižymėdami dar savo atletiškais sugebėjimais. Nuostabu, kad universitete, mokslo institucijoje, beveik niekas iš studentų nežino, nei nesidomi, kas yra gabiausieji studentai, bet net paskutinis kurmis žino, kuris yra futbolo komandos kapitonas arba "homecoming" karalaitė.

Mokslinė atmosfera ir "good time" motto

Vidutinis Amerikos universitetas neturi daug mokslinės atmosferos. Ar mes sumušim kokį Purdue ar U. C. L. A. krepšinyje, yra svarbesnis to momento klausimas, negu įvykiai tolimame Viet Name. Tikrą mokslinę atmosferą daugelyje universitetų būtų ir sunku išugdyti. (Čia nekalbu apie tokius universitetus kaip Chicagos, Berkley, Yale, Harvard etc., bet apie daugumą didžiųjų bei mažesnių State colleges.) Amerikos vidurinės klasės vaizduotėje universitetas atrodo tokia vieta, kur graži mergaitė ir gražus berniukas, jam nešant jos knygas ir vėjeliui kedenant jos plaukus, abudu kartu žygiuoja į kokį nors žaidimą. Šis vaizdas rodomas daugelyje populiarių žurnalų bei filmose. Tada jaunuoliai bei jų tėvai ir ima tikėti, kad kaip tik to reikia ir laukti iš universiteto. Amerikos motto turėti "good time" ir šypsotis taip ir tebevaldo didelę dalį Amerikos studentų.

R. K.

Žiema nepamiršta ir praeities didvyrių.. Nuotr. R. Kisieliaus

STUDENTŲ SĄJUNGOS ŽINIOS

• LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS CENTRO VALDYBA pakvietė Valdą Adamkavičių, Antaną Dundzilą ir Vytautą Vardį į "Lituanus" Fundacijos valdybą dvejų metų kadencijai. Fundacijos valdybos pirmininko pareigoms buvo pakviestas Algis Lukas. Fundacijos pagrindinis tikslas yra leisti anglų kalba informacinį mokslinį žurnalą, kurio paskirtis yra atskleisti pasauliui lietuvių tautos kultūrą, nušviesti dabartinę Lietuvos padėtį bei gvildenti jos laisvinimo problemas.

• Visi studentų skyriai bei pavieniai studentai, kurie nesumokėjo 1965—66 mokslo **NARIO MOKESČIO,** turi iki š. m. kovo mėnesio 1 d. jį prisiųsti Algiui Alantui, 15369 Freeland, Detroit, Michigan. Užsimokėję nario mokestį studentai bus užregistruoti ir galės dalyvauti Liet. stud. sąjungos 1965—66 mokslo metų rinkimuose, kurie įvyks šį pavasarį.

• Lietuvių studentų sąjungos skyriai organizuoja savo kolonijose "Lituanus" vajaus vietinius komitetus. Komitetai kovo mėnesį kreipsis į lietuvių visuomenę, prašydami aukų ir prenumeratų "Lituanus" žurnalui. "Lituanus" vajaus centrinis komitetas yra sudarytas Detroite. Komitetui vadovauja inž. Česlovas Staniulis.

• Lietuvių studentų sąjungos centro valdyba kartu su latvių ir estų centrinėm studentų organizacijom išleido pirmutinį "BALTIC STUDENTS NEWSLETTER" numerį, kurio tiražas pasiekė 5,000 egzempliorių ir buvo išsiųstas tarptautinių studentų organizacijų centrams. Biuletenis supažindina pasaulio studentiją su pabaltiečių studentais ir jų veikla.

NEPAMIRŠTAMOS DIENOS

Įspūdžiai iš akademikų skautų žiemos stovyklos

Važiuojam keturiese. Aplinkui naktis. Mašinos motoras monotoniškai dūzgia. Kartais šnektelėjam ir vėl tylime susimąstę. Važiuojam į Akademinio skautų sąjūdžio ruošiamą žiemos stovyklą. Vieni iš mūsų, jau anksčiau stovyklavę, tylėdami kuriam nuotykiams planus, kiti, pirmą kartą važiuojantys, pilni nekantrumo ir nepasitikėjimo, ruošiasi nežinomiems įvykiams. Kas valandą artėjant prie stovyklos, prašvilpdami pro eilę mažų vienos gatvės kaimelių. Tik valanda kelio nuo stovyklavietės, o sniego dar nesimato. Pradedam nerimti: nejaugi šįmet neteks slidinėti? Net baugu pagalvoti — tiek ruošėmės, net iš filmų mokėmės slidinėjimo technikos. Dar kiek pavažiavus, jau pasirodė simpatiškesni vaizdai: prasidėjo kalnai, tankiai apaugę eglėmis, ir vienur kitur pasirodė supustytas sniegas. Lengviau atsidusom. Sniego yra! Ir kuo toliau važiuojam, tuo jo daugėja.

*

Atvažiavome į stovyklavietę, Lost Pines Lodge, Wellston, Michigan, jau auštant. Nustebome, pamatę valgykloje dar degančias šviesas. Prie durų mus pasitiko nuvargę ir nusiminę stovyklos vadovai: senioras Rimas Griškelis ir tikroji narė Dana Kriščiūnaitė. Už jų regėjome mieguistas anų padėjėjas t n. Silviniją Pikelytę ir filisterę Dalę Germanaitę. Visą dieną ir naktį jie sunkiai dirbo, priiminėdami stovyklautojus ir skirstydami jiems kambarius. Stovyklautojų skaičiai vis didėjo. Atvažiavo žmonių iš visur, iš anksto užsiregistravusių ir neužsiregistravusių. Stovyklavietės sienos vos nesprogo nuo perpildymo. Kai kurie dėl to nepatenkinti išliejo savo širdgėlą vargšams Danai ir Rimui. O keli lepesni stovyklautojai išsikraustė net į netolimus motelius. Kodėl? O kodėl akademikų skautų skyriai nereagavo į jiems prisiųstas registracijos taisykles? Buvo pakartotinai pranešta, kad visi stovyklautojai turi būti iš anksto užsiregistruoti. O mūsų vadovų gailestingos širdys neleido atstumti iš toli atvykusius neužsiregistravusius akademikus. Daug narių ir jų svečių suvažiavo į akademinę skautų žiemos stovyklą, nes stovykla suteikia progą pamiršti darbovietės ir universiteto kasdienines, nusibodusias smulkmenas ir paatostogauti, pasportuoti draugų būryje.

*

Reikia pripažinti, kad žiemos stovyklavimas yra gan bohemiškas ir pilnas netikėtų įvykių. Rytą staiga triukšmas. Pašokus klausaisi... Kažkur neva riksmas... Iš karto nesusigaudai, kas čia dedasi; gal tik sapnas? Pagaliau atsipeikėji: tai tik "beattles" dainavimas. Nu, po šimts pypkių. Kažkas valgykloj per garsiai užsuko plokštelių automatą, net visas namas kilnojasi nuo tokios muzikos. Tai tau ir žadintuvas! Taip prasidėjus dienai, nenoriai rangaisi iš lovos. Net pats atsikėlimas stovykloj buvo kitoks, negu tas įprastas, kasdieninis. Atsitikdavo taip, kad, vikriai iššokus iš lovos, pasijunti krentanti kaip bulvių maišas žemyn... Buvai, mat, pamiršusi, kad miegojai dviaukštės lovos aukščiausioje. Dar kiti nustebę rangėsi iš lovos griuvėsių laužo, nors vakare buvo nuvirtę į sveiką ir saugiai atrodančią. Taip ir vystėsi ta gyvenimo drama, tas rytinis konfliktas tarp žmogaus ir jo aplinkos — lovos...

Pagaliau atsikėlę, stovyklautojai skubėdavo į valgyklą pusryčiauti. Tik dabar visi pajusdavo "resortinio" gyvenimo liuksusą, nes pusryčiams patarnaudavo padavėjai, leisdami mūsiškiams atsipūsti po nakties sunkaus miego. Taip neskubėdami, stipriai papusryčiavę, stovyklautojai kibo į sportą. O sportų ir sportininkų buvo įvairių įvairiausių. Viena grupelė prie plokštelių automato poromis atliko kažką panašaus į isometrinę mankštą. Jie plasnojo kaip paukščiai, raivėsi kaip bezdžionės, trypė kaip žirgai. Nelengva buvo atskirti, ar ten buvo iš tikro mankšta, ar, pagal jų įtikinėjimą, dabartiniai madingiausi šokiai. Kiti stovyklautojai, plačių laukų entuziastai, užsimetę slides ant pečių, traukė į kalnus slidinėti. Tik tada žmogus gali suartėti su gamta, užmiršti savo žmogiškas silpnybes, net pasijusti kone dievaičiu, kada lenktyniauji su vėjais nuo aukštumos prie aukštumos. Bet šitokios iliuzijos dažnai išsisklaido. Ir vėl pasijunti silpnas žmogus, dargi geraširdis lietuvis, kai išgirsti šauksmą gimtąja kalba: "Gelbėk, padėk man!"

Deja, buvo ir tokių stovyklautojų, kurie valandas prasėdėdavo prie kafiterijos langų, užsidėję tamsius akinius ir spoksodami į vieną tašką. Tur būt, vargšai atvažiavo į kalnus sveikatos pataisyti...

*

Vienas iš įdomiausių stovykloje momentų buvo Naujų Metų sutikimas. Visi stovyklautojai susirinko į salę, gražiai išpuoštą spalvotais kaspinais ir balionais, kuriuos pripučiant, savanoriai gerai turėjo pamankštinti plaučius. Nauji metai buvo sutikti su šampano kamščių šaudymais, sveikinimais ir tradicinių valsu. Šokiams muzika buvo grojama iš kol. Zeniaus Mereckio įrekorduotų juostų.

Kaip ir kiekvienas malonus įvykis greitai praeina, taip ir šios kelios stovyklavimo dienos prabėgo nepastebimai. Jau laikas skirstytis namo. Stovyklautojai dar stoviniuoja, bando tarpusavy juokauti, kad ir nuskamba trumpas juokas, bet atrodo ir jis gerokai dirbtinis. Niekas nesiryžta pradėti kelionės atgal. Ne vien dėl to, kad reikia skirtis su draugais, bet ir dėl to, kad reikia grįžti į miesto triukšmą ir pasinerti į kasdienišką rutiną.

Danguolė Markutė

Iš A.S.S. žiemos stovyklos: slides aukštyn! Nuotr. J. Tamulaičio

Trumpai iš Urbanos

L. S. S. Urbanos skyriaus tautinių šokių grupė pasirodė Illinois universiteto tarptautinėje parodoje. Sudaryta iš aštuonių porų, grupė yra vadovaujama Alfredo Kleinaičio jau antri metai. Žiūrovai stebėjosi lietuvių vikrumu ir šokių greitu tempu. Girdėjosi daug pagyrimų ir užtikrinimų, kad lietuviai studentai pralenkė kitas tautas savo gyvumu, pašokdami malūną, kubilą ir gyvatarą. Ta pačia proga buvo suruošta lietuvių parodėlė, kuria rūpinosi L. S. S. narės Ramunė Gavelytė ir Aurelija Ginčauskaitė Visi eksponatai — audiniai, gintarai ir knygos — buvo surinkti iš pačių studentų.

Paskutinis semestro pasilinksminimas praėjo šaunioj nuotaikoj su kugeliu ir šokiais. Šis kartas buvo ypač atmintinas, nes vyriškiai kolegos šauniai talkino bulvių skutime. Tikrai retas atsitikimas! Bet jau žadantis naujos tradicijos įsipilietinimą Urbanoje.

Vasario 14 dieną YMCA patalpose susirinko gausus būrys Urbanos studentų minėti Lietuvos nepriklausomybės šventės. Iškilmę pravedė Urbanos L. S. S. pirmininkas Jonas Šalčius. Įdomią ir išsamią paskaitą apie partizanų veiklą pavergtoje Lietuvoje skaitė dr. Vytas Užgiris.

Urbaniečiai studentai — tautinių šokių šokėjai. Pirmoj eilėj: D. Šimkutė, O. Užgirytė, **R. Gavelytė, V. Ripskytė, A. Ginčiauskaitė, D. Ažubalytė;** antroj eilėj: **L. Liaugminas, A. Garbenytė, R. Rygertaitė, V. Palčiauskas;** trečioj eilėj: **V. Benokraitis, A. Šlapkauskas, V. Lukas, R. Račkauskas, V. Atutis, A. Kleinaitis, S. Račkauskas.**

SOCIALINIS DRAUDIMAS IR DARBAS

Tvarko Pranas Šulas ir Jonas Šoliūnas

5 METAI SVARSTO BYLĄ

Luebekas, Vokietija. 1964 m. gruodž. 5 d. esu prašęs Bundesverwaltungsamt, Koeln, laišką atsiklausdamas kaip stovi mano paduoto prašymo reikalai, kaip nukentėjusio dėl tautybės II Pasaulinio karo metu. Toji įstaiga atsakė, kad pagal 1960 m. gruodžio 5 d. susitarimą su J. Tautų Aukšt. Komis. Pabėgėlių reikalams, panaudojimas prievartos darbams žmonių karo metais hitlerinės Vokietijos pramonėje, nėra laidavimas atlyginimui gauti. Nukentėjusių žmonių paduoti prašymai esą perduoti svarsyti kažkokiam pavyzdiniam — Musterprozess — teismui ir dėl to liepia laukti, kol pastarasis teismas išneš savo galutinį sprendimą.

Ne žydų kilmės nukentėjusiems žmonėms šiandien federalinė Vokietija arba nieko ne duoda, arba tik trupinėlius padalina. Lyg tai šie žmonės kokios malonės bei pasigailėjimo prašytų iš vokiečių.

Mano rentos byla yra nuėjus iki Bundessozialgerichto (Socialinio teismo) Kassely. Kur yra vokiečių žmoniškumas? Pvz., ši mano rentos byla jau tęsiasi penkti metai Tuo tarpu vokiečių tautybės asmenys savo rentas kad ir sunkiausiomis aplinkybėmis išsirūpina per metus.

Linkiu mielai LB Socialinio klubo valdybai kuo geriausios sėkmės darbuose ir jūsų geraširdiškumo veikloje. **J. Pyragas**

SUINTERESUOTŲJŲ ŽINIAI

Neseniai Vak. Vokietijoje, Dueseldorfe, įvykusioje konferencijoje nukentėjusių nuo nacinio režimo tautybių organizacijų atstovai iškėlė reikalavimą, kad sutvarkytų atlyginimo reikalą Aukšt. Pabėgėlių komisaras, kuris pasižadėjo asmeniškai į V. Vokietiją.

Kadangi ir nemaža nuo nacių nuk. lietuviai iki šiol negavo iki šiol jiems teisėtai priklausančio atlyginimo, tai jiems reikia tuojau rašyti A. Pab. komisarui laiškus ir aprašius savo bylos eigą prašyti jo intervencijos tuo reikalu. Laiškus anglų, prancūzų ar vokiečių kalbomis siųsti adresu: United Nations, Office of the High Commissioner for Refugees, Palais des Nations, Geneve, Switzerland.

Norį tuo klausimų gauti platesnių informacijų tesikreipia į LB Socialinio klubo reik. ved. A. Čepulis, 3548 S. Emerald av,. Chicago, 60609. k.v.

— **Svarbų spausdintą pranešimą** — "Manpower Evaluation Report Number Four; MDTA Training Program — Comparison of 1963 and 1964", galima gauti iš The Office of Manpower, Automation and Training, U.S. Department of Labor, Washington, D.C. 20210.

JŪS KLAUSIATE, MES ATSAKOME

Kl. Aš nuo 1958 m. esu nedarbingas ir esu vedęs, turiu dukrą 14 m. amž. Gyvenu Arizonoj su šeima. Vasarą važiuojam į kitą miestą, kur anksčiau gyvenau. Turiu nusipirkęs namą ir mašiną. Žmona man pasakė, kad gyvenčiau sau, o ji sau. Dabar dar gyvename tame pačiame name, bet atskiruose kambariuose. Kaip mes turėtume dalintis namą, mašiną, baldus ir pinigus? Aš su $116 vienas negalėsiu pragyevnti. Kur aš turėsiu užvesti bylą? **V. S.**

Ats. V. S. Iš to, jog siunčiate savo klausimą "Draugui", sprendžiame, kad esate katalikai. Taigi, malonėkite tuo reikalu, kaip Bažnyčios direktyvos reikalauja, pirma kreiptis į savo parapijos vadovą ar į savo vyskupijos įstaigą. Ten gausite tolimesnių nurodymų. Nuo savybės klausimų tvarkymu galės duoti patarimus teisininkas.

KANADOJE DRAUDŽIA DISKRIMINACIJĄ DARBE

Neseniai priimtas Kanadoje įstatymas apsaugoja darbininkus nuo diskriminacijos darbe bei profesinėse sąjungose rasės, religijos, spalvos arba tautinės kilmės atžvilgiu. Tas įstatymas taikomas darbdaviams, esantiems federalinės jurisdikcijos darbuose bei įmonėse ir profesinėms sąjungoms, kurios atstovauja ten dirbančius asmenis. Federalinei jurisdikcijai priklauso: laivininkystė, navigacija, geležinkeliai, kanalai, telegrafai, aerodromai, oro linijos, federacinės karūnos korporacijos, bankai, radijo ir televizijos stotys, taip pat ir darbai bei įmonės, kurie yra paskelbti kaip reikalingi bendram Kanados labui, arba neįeina į provincijų parlamentų jurisdikciją.

Įstatymas draudžia darbdaviams neduoti darbo asmeniui arba tarnautoją diskriminuoti dėl jo rasės, religijos, spalvos arba tautinės kilmės.

Tokie įstatymai veikia sekančiose provincijose: N. Škotijoj, N. Brunsvike, Kvebeke, Ontario, Manitobos, Saskatčevano ir Britų Kolumbijos.

Skundai pagal šį įstatymą turėtų būti raštiški ir pasiųsti: Director of Industrial Relations, Departament of Labour, Ottawa.

—o—

— **Pabėgėlių reikalams komisionieriaus įstaiga Genevoje,** Šveicarijoje, LB Socialinio klubo vedėjui A. Čepuliui pranešė, kad dėl atlyginimo iš Vakarų Vokietijos įstaigų sutiko tarpininkauti, ką vykdys tos įstaigos įgaliotas dr. Caufield.

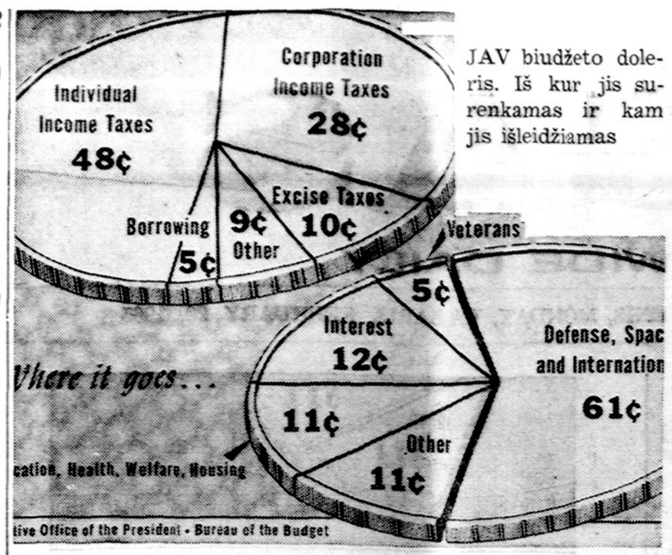

JAV biudžeto doleris. Iš kur jis surenkamas ir kam jis išleidžiamas

Paveldėjimas pagal testamentą okup. Lietuvoje

Nuo šių metų pradžios pradėjęs veikti naujas Sovietų Civilinis kodeksas okup. Lietuvoj taip nusako paveldėjimą pagal testamentą.

Kiekvienas pilietis gali testamentu palikti visą savo turtą arba jo dalį (neišskiriant namų apstatymo bei apyvokos reikmenų) vienam ar keliems asmenims, tiek priklausantiems prie įstatyminių įpėdinių rato, tiek ir nepriklausantiems prie jo ,taip pat valstybei, kooperatyvams ir visuomeninėms organizacijoms (Civ. kod. 575 str.). Taigi įstatymas leidžia piliečiui palikti testamentu savo turtą ne vien giminaičiams, bet ir svetimiems asmenims ir atskiroms organizacijoms.

Tačiau, kad nebūtų nuskriausti artimi asmenys būtinai reikalingi išlaikymo, įstatymas garantuoja jiems privalomąją paveldėjimo dalį, būtent, du trečdaliu tos dalies, kuri kiekvienam iš jų tektų, paveldint pagal įstatymą. Prie tokių asmenų įstatymas priskiria nepilnamečius arba nedarbingus palikėjo vaikus (jų tarpe ir įvaikius, taip pat nedarbingus mirusiojo sutuoktinį, tėvus (įtėvius) ir išlaikytinius (Civ. kod. 576 str.).

Testamentu palikėjas gali paskirti įpėdiniu konkretų vieną ar keletą asmenų, nušalinti nuo paveldėjimo jam nepageidaujamus kai kuriuos arba ir visus įstatyminius įpėdinius, įpareigoti įpėdinius atlikti kokią nors prievolę kito asmens ar asmenų naudai, paskirti testamento vykdytoją, o jeigu paskirtas įpėdinis mirtų iki testatoriaus mirties ar nepriimtų palikimo, gali paskirti antrinį įpėdinį.

Kad testamentas galiotų, jis turi būti sudarytas veiksnaus piliečio, t. y. pilnamečio asmens, suprantančio savo veiksmų reikšmę ir galinčio juos teisingai vertinti. Testamente turi būti išreikšta laisva testatoriaus valia. Testamentas būtinai turi būti sudarytas rašytine forma ir patvirtintas notarinėje kontoroje. Notariškai patvirtintiems testamentams prilygsta testamentai, sudaryti karių ir patvirtinti atitinkamo karinio dalinio vadovybės. Testamentas piliečių, besigydančių stacionarinėse gydymo įstaigose arba gyvenančių invalidų namuose, patvirtinti tos įstaigos gydytojo ir kt. testamentai, patvirtinti atitinkamų pareigūnų. (Civ. kod. 528 str.).

Pranas Šulas

—o—

NAUJI ĮSTATYMAI

"Luebecker Nachrichten" nr. 37 — 1965 m. vasario 13 d. pranešė, kad Federalinės Vokietijos parlamentas priėmė kelis reikšmingus įstatymus, būtent: Patalpų įstatymą, Svetimšalių įst., Ispanų Mėlynosios divizijos įst. ir daktarams honoraro pakėlimo įst. Svarbus patalpų įstatymas ir svetimšalių įstatymas, kuris palies ir lietuvius, gyvenančius Fed. Vokietijoj. Pagal Patalpų įst., kiekvienas buto nuomininkas, turės pilną teisę į buto nuomos pagalbos gavimą iš valstybės iždo. Pagal Svetimšalių įst., Fed. Vokietijoj gyveną svetimšaliai, turės daugiau teisių. Svetimšaliams bus taikomi visi pagrindiniai Fed. Vokietijos įstatymai. Iki šiol dėl renčių mokėjimo svetimšaliai buvo diskriminuojami. Ispanų "Mėlynosios divizijos buvę kariai, karo invalidai, dabar susilauks tam tikro atlyginimo už prarastą savo sveikatą — gaus rentas. Šitas reikalas taipgi yra humaniškai vertinamas.

KAD TURĖTŲ DARBO — SUSIMAŽINO UŽDARBIUS

Gumos fabriko Providence, R. I., darbininkai sutiko sumažinti savo atlyginimus 25 centais valandai, nes priešingu atveju bendrovė žadėjo savo fabriką iškelti į North Caroliną ir Indianą. Tuo būdu apie 700 darbininkų būtų netekę darbo.

Dabar gumos fabrikas pasiliks Providence mažiausia 5 m. Iki šiol uždarbių vidurkis ten dirbančiųjų buvo $2.57 per valandą.

TESTAMETO REIKALAIS

Kl. Neseniai Socialinio dr. sk. buvo pranešta, kad knygutė apie testamentų rašymą jau paruošta ir bus atspausdinta. Malonėkite paaiškinti, kaip reikalas stovi su šios knygutės išleidimu ir kiek ji kainuos.

—**St. A.**

Ats. St. A. Apie testamentų sudarymą knygelės išleidimas užtruko dėl lėšų stokos ir dar dėl jos turinio praplėtimo. Leidinys kainuos $2. Tikimasi, kad bus išleista dar šią vasarą. Platesnių žinių teikia A. Čepulis, Soc. klubos vedėjas, 3548 So. Emerald Ave., Chicago, Ill. 60609.

TRUMPAI

— **Tūkstančiai čikagiečių** neturtėlių gali gauti maisto markučių su ⅓ papiginta kaina pirkti prekių nuo š. m. balandžio 1 d. Pagal veikiantį planą kvalifikuota su mažom pajamom šeima galės įsigyti maisto produktų su markutėmis bet kurių prekių pirkti, išskiriant importuotas prekes. Markutės neturtėliams duodamos kaip kovai su skurdu plano dalis.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

4545 WEST 63rd ST., CHICAGO, ILL. 60629. Tel. LUdlow 5-9500

Second Class Postage paid at Chicago, Illinois. Published daily except Sundays, days after Christmas and Easter, by the Lithuanian Catholic Press Society

Subscription rates: $14.00 per year in Chicago, Cicero and Foreign
$12.00 per year outside of Chicago and in Canada

Prenumerata:	Metams	½ metų	3 mėn.	1 mėn.
Chicagoj, Cicero ir užsienyje	$14.00	$7.50	$4.25	$1.75
JAV ir Kanadoj	$12.00	$6.50	$3.75	$1.50

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo, juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymus.

• Redakcija dirba kasdien 8:30 — 5:30, šeštadieniais 8:30 — 12:00.

• Administracija dirba kasdien 8:30 — 5:00, šeštadieniais — 8:30 — 12:00.

Tel. ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD, MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670.
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šešt. 12—3 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta

WA 5-2017
DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6—8 val. vakaro. Šeštad. nuo 10 iki 12 valandos. Trečiadieniais uždaryta. Pacientus priima pagal susitarimą.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K Š A
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, res. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad ir šešt. uždaryta.

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso PR 6-1795 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12—4 p. .p., 6:30—8:30 val. vak. Šeštad. 12—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ ir VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p.p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818, Hez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PUllman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v., šešt. 1-3 p. p. ir treč uždaryta.

Tel. CE 6-0720 arba 283-4600
DR. C. K. PAULIS
Diagnostika ir Vidaus Ligos
Monroe Building, Suite 709
104 South Michigan Avenue
Valandos susitarus telefonu.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1—9 p. p.
Išskyrus trečiadienį

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. Rudokas, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius kefčia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien; trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730.
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslės ir šlapumo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st. St. (71-os ir Campbell Avenue kampas); tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. p. ir 6-8 p. p.
Penkt. tik 1-3 p. p.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Offiso telef. CLiffside 4-2896
Resid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
4644 So. Ashland Avenue
Valandos kiekvieną dieną 2—4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt., nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 p. p.
Treč. ir šešt. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
specialybė: AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v.
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiaidieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8.
Šeštad. nuo 2 ik 4 v. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v
Treč. ir šeštad. pagal sutartį

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. bandažai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29. Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Res. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Resid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6 - 8 val. vak. Šeštadieniais 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9, val., penktad. 10 v. r. iki 9 v. v., šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą.

STANDARD FEDERAL
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef. — VIrginia 7-1141

TURTAS — $90,000,000.00 REZERVAI — $8,800,000.00

Vienintėlė lietuviška bendrovė Chicagoj mokanti dividentus kas 3 mėnesius. Dabartinis dividentas 4¼% visoms taupmenoms.

PASKOLOS NAMAMS ĮSIGYTI AR TAISYTI PRIEINAMOMIS SĄLYGOMS

VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro
Antradieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 4 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 9 iki 12 val.
Trečiadieniais nedirbama.

JUSTIN MACKIEWICH,
Valdybos pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.
Prezidentas